

"ҚазТрансОйл" мұнай тасымалдау жөніндегі ұлттық компания" жабық акционерлік қоғамын дамытудың 2000-2005 жылдарға арналған Индикативтік жоспарын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы 2001 жылғы 12 тамыз N 1252. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 28 маусымдағы N 702 ~P020702 қаулысымен.

Қазақстан Республикасының мұнай-газ саласын тиімді дамыту мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулы етеді:

1. Қоса беріліп отырған "ҚазТрансОйл" мұнай тасымалдау жөніндегі ұлттық компания" жабық акционерлік қоғамын дамытудың 2000-2005 жылдарға арналған Индикативтік жоспары бекітілсін.
2. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2000 жылғы 12 тамыздағы
N 1252 қаулысымен бекітілген

"ҚазТрансОйл" ұлттық мұнай тасымалдау компаниясы"
жабық акционерлік қоғамының 2000-2005 жылдар
аралығына арналған дамудың Индикативтік жоспары

"Келісілді"

Қазақстан Республикасы
Энергетика индустрия және
сауда министрлігі

Қазақстан Республикасы
Экономика министрлігі

_____ маусым 2000 ж.

_____ маусым 2000 ж.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК

2000-2005 жылдар

аралығында дамудың

Индикативтік жоспары

1. Кіріспе

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Қазақстан Республикасының мұнай мен мұнай өнімдерін экспортқа шығару және шетелден тасымалдау мәселелерінде экономикалық мүдделерін сақтау, кәсіпорындарды басқару құрылымын тиімділеу, инвестицияларды тарту және барлық магистралдік мұнай құбырлары үшін бірыңғай тарифтік саясат жүргізу мақсатында құрылған.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК бұл 2000-2005 жылдар аралығында дамудың Индикативтік жоспары, Қазақстан Республикасының Премьер-Министрінде 1999 жылдың 1 сәуірінде өткен кеңесте мақұлданған, Компанияның 1998-2001 жылдар аралығында дамудың Индикативтік жоспарының орындалу нәтижесі мен 2010 жылға дейінгі Стратегиялық дамуына сәйкес дайындалған.

Құжатта Компанияның 1998-2001 жылдар аралығында дамудың Индикативтік жоспарында белгіленген мақсаттар мен басыңқы бағыттардың 1998-1999 жылдары орындалуының нәтижелеріне талдау жасалған. Осы талдаудың негізінде және қосымша мәліметтердің нәтижелеріне байланысты, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК бұл 2000-2005 жылдарға арналған негізгі іс-шаралары мен басыңқы бағыттарының дамуы белгіленген.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 1998-1999 жылдар аралығында жетекші ғылыми-зерттеу және жобалау институттарымен, мұнай компанияларымен Қазақстан Республикасында мұнай өндіру мен өңдеудің болжамдық балансы жөнінде зерттеулер жүргізілді, сондай-ақ мұнай тасымалдаудың мүмкін бағыттарына талдау жасады. Бұл зерттеу жұмыстарының нәтижелері ҚР Энергетика, индустрия және сауда министрлігіне келісу және бекіту үшін берілді. Алдын ала бұл баланс бекітілді. Мұнай ағымдарының үш көріністері қаралуда.

- Оптимистік - Атырау-Самара мұнай құбырының өткізгіштік мүмкіншілігін жылына 15 млн. тоннаға дейін кеңейту.

- Реалистік - Атырау-Самара мұнай құбырының қазіргі уақыттағы мүмкіншіліктерін, яғни жылына 12,5 млн. тонна деңгейінде қалдыру.

- Пессимистік - КҚК іске қосу және КҚК қатысушылармен және басқа өндірушілерімен мұнайға айырбастау туралы келісім-шарт жасасу, онда

қолданып жүрген мұнай құбырлар жүйесін пайдалану едәуір азаяды.

Бұл Индикативтік жоспар инфляцияның және теңгенің АҚШ долларына байланысты девальвацияға түскендегі әсерлері қарастырылады.

Осы ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 2000-2005 жылдар аралығында дамудың Индикативтік жоспарындағы есептеулердің негізгі вариантында Атырау- Самара мұнай құбырының өткізгіштік мүмкіншілігі жылына 15 млн. тонна жағдайындағы жүк айналымы қабылданды.

Бұл ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 2000-2005 жылдар аралығында дамудың Индикативтік жоспары "Мемлекетке дивидендтер аудару" бабында дивидендтер ставкаларының түрлі нұсқаларын қарады: 50, 25 және 10%. 10% ставка жағдайында ғана ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК инвестициялық бағдарламаны жүзеге асыра алады. Бұл жағдайда NPV 2007 жылға таман оң болады, оның өзі инвестициялық бағдарламаның өтелімді екенін және пайыздарды төлеу мен негізгі қарызды өтеу қабілеті бар болатынын көрсетеді. Қазақстан Республикасы Үкіметінің "Акциялардың мемлекеттік пакетінің дивидендтері

және ұйымдардағы мемлекеттік үлестің кірістері мәселелері жайлы" 1999 жылдың 13 тамыздағы N 1159 Қаулысының 1.1 бабына сәйкес акциялардың мемлекеттік пакетіне деген дивидендтер деңгейі бүкіл кезеңге (2000-2005 жж.). Қоғамның таза кірісінің 10% мөлшерінде бекітілді.

2. Компанияның 1999 жылғы қаржы-шаруашылық қызметтерінің нәтижелері

Мұнайдың жүк айналымы	Млн.ткм	16811
Судың жүк айналымы	Млн. м3	10490
Мұнайдың тасымалдауы	Мың т.	25000
Судың тасымалдауы	Мың м3	34801
Өзіндік құн	Млн.теңге	10092
Түсім	Млн.теңге	17698
Табыстың барлығы	Млн.теңге	7606
Таза табыс	Млн.теңге	4759
Тиімділік	%	47
Жалақы төлеу қоры	Млн. теңге	3386
Орта тізімдік саны	Адам	6557
Орта айлық жалақы	Теңге	43038
Бюджетке есептеу, оның ішінде:	Млн. теңге	4881
Заңды тұлғадан табыс салығы	Млн. теңге	1406
Дивидендтер	Млн. теңге	521
ҚҚС	Млн. теңге	1042
Дебиторлық қарыз	Млн. теңге	4574

Кредиторлық қарыз, оның ішінде:	Млн. теңге	5647
Салық бойынша қарыз	Млн.теңге	1313
Жалақы бойынша қарыз	Млн.теңге	130
бюджеттен тыс қорлар бойынша қарыз	Млн.теңге	50
Капиталдық ремонт	Млн.теңге	2122
Капиталдық қаржы бөлу	Млн.теңге	2898

Компанияның 1998-99 жылдары атқарған жұмыс нәтижелерін талдау
Компанияның 2001 жылға дейінгі дамуының индикативтік жоспарына сәйкес, келесі басымдық бағыттар анықталды:

1. Қолданып жүрген мұнай құбырларының жұмыс қабілеттілігін сақтау үшін, жаңарту және оңалту, көрсететін қызметтердің тиімділігін арттыру, су және мұнай тасымалдауға шығатын шығындарды төмендету, сондай-ақ қолданып жүрген жүйелердің сенімділігі мен қауіпсіздігін көтеру.

2. Қолданып жүрген жүйелер шеңберінің көлемінде тұтынушылардың сұраныстарын қанағаттандыру мақсатында көрсететін қызметтердің түрлерін көбейту, дайындалып жатқан экспорттық маршруттарды ескере отырып, мұнай тасымалдаудың бағыттарын диверсификациялау.

3. Компанияның пайдаланып жүрген капиталын жалпы арзандату, акционерлік капиталдардың парасатты және тұрақты қайтуын қамтамасыз ету үшін, Компанияның қаржы құрылымын тиімділеу және тұрақтандыру.

3.1. Компанияның қаржы қызметінің тиімділігін арттыру тұтынушылардың талаптары мен мүмкіншіліктерін нақты есепке алу. Сондай-ақ қолданып жүрген мұнай құбырларын барынша пайдалану және ынталандыру және икемді баға түзеуді қамтамасыз ету үшін, тарифтік методологияны одан әрі дамыту;

3.2. Капитал құрылымын басқару жүйесін құру және капитал құрылымын тиімділеу мақсатында ішкі және халықаралық капитал рыноктерінен несие ақша алудың, сондай-ақ несиеге алу мерзімін өсірумен қатар несиеге алған ақшаларды арзандату тетігін дайындау.

4. Қызметшілердің іс-қимылдарының тиімділігін арттыру, шетелдік компаниялардың озық тәжірибелерін қабылдау және меңгеру, сондай-ақ мұнай құбырлары транспортының мамандарын дайындау үшін, отандық база құру мақсатында қызметшілерді оқыту бағдарламасын дайындау.

1. Мұнай құбырлар жүйелерін жаңарту мен оңалтуға қатысты:

1. Құбырларды жаңарту мен күрделі жөндеу жұмыстарына жұмсалған

инвестицияның көлемі 8835 млн. теңге болды.

2. Құбырдың желілік бөліктерінде диагностикалық жұмыстар өткізуге 640 млн. 722 мың теңге көлемінде жұмсалды.

3. Келесі объектілерді пайдалануға берілді және күрделі жөндеу жұмыстары жасалды:

- Қаламқас-Қаражанбас-Ақтау мұнай құбырының 256-284 шақырымында;
- Өзен-Ақтау мұнай құбырының 133-141 шақырымында;
- Мартыши-Атырау мұнай құбырының 21, 5-49,3 шақырымында;
- Атырау-Самара мұнай құбырының 864 шақырымында;
- Комсомольск-Мақат мұнай құбырының 4-14 шақырымында;
- Атырау-Мақат суағарын;
- Өзен-Атырау-Самара суағарының 0-39 шақырымында;
- РВС-20000 м3 N 1 ГНПС Барсеңгір;
- ГОС Қиғаш РВС 6000 м3;
- ВОС Құлсара N 1, 2, 3 РВС 5000 м3;
- Жетібай МАС РВС 5000 м3 N 3;
- ЛПДС Өзен РВС 20000 м3 N 15 және N 18;
- Қаламқас МАС РВС 5000 м3 N 3 және N 6;
- Атырау МАС, РВС 10000 м3, N 1, 2, 5, 6 РВС 20000 м3 N 12, 13;
- Қосшағыл МАС, РВС 5000 м3 N 5;
- ЛПДС Ү.Шаған РВС 5000 м3 N 1.

Мұнай құбырларын бір қалыпты пайдалану және тексеру үшін қажетті, ғимараттар мен дара тұрған үйлерге күрделі жөндеу жұмыстары жасалды.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 1991 жылдан бастап мұнай құбырлар жүйелерінің

тек қана желілік бөліктеріне жұмсалатын күрделі қаржы көлемі жылына мынадай:

Өткізілетін ! Жылына қажетті ! Компания ! 1991-1999 жылдар
шаралардың ! күрделі қаржы, ! бойынша жылына ! аралығында жиналған
атаулары ! 1 шақырымға ! қажетті күрделі ! (9 жылда)
! ! қаржылар !

Өткізбейтін 94,118 мың 14,118 млн. АҚШ 127,062 млн. АҚШ
материалдарды АҚШ доллары доллары доллары
ауыстыру

Құбырларды 140,0 мың АҚШ 8,4 млн. АҚШ 75,600 млн. АҚШ
ауыстыру доллары доллары доллары

Құбырдың ішінде диагностика жүргізу	2,5 мың АҚШ доллары	1,875 млн. АҚШ доллары	16,875 млн. АҚШ доллары

БАРЛЫҒЫ 219,537 млн. АҚШ доллары

2. Компания клиенттеріне қызмет көрсетудің қосымша түрлерін дамытуға қатысты:

1. Компанияның клиенттеріне көрсететін қызметтерді кеңейтуге қатысты, бірқатар жобалардың технико-экономикалық негіздері (ТЭН) толық дайындалды. Олардың ішінде, Атырау-Самара мұнай құбырын кеңейту жобасы, Атасу станциясындағы мұнай құю эстакадасы, Кеңқияқ-Атырау құбыры, Атырау қаласындағы бензиннен тасартылған мұнай құю торабы және т.б.

2. Бұл объектілердің кейбіреулерінің құрылысы басталды және осы жылы аяқталу жоспарланып отыр.

3. Экспорттық негізгі мұнай құбырлары (Қытай, Транс Каспий) жобасының технико-экономикалық негіздері (ТЭН) дайындалды.

3. Компанияның қаржы құрылымын тұрақтандыруға және тарифтердің ашықтығын арттыруға қатысты:

1998 жылдың 5 маусымында Қазақстан Республикасының Стратегиялық жоспарлау және реформалар жөніндегі Агенттігі және Баға және антимонополиялық саясат жөніндегі Комитеті N 61/1 "Қазақстан Республикасының магистральдық мұнай құбырларымен мұнай тасымалдаудың тарифтерін есептеу методикасы" бекітілді.

1. Компанияда бюджеттеудің бірыңғай жүйесі негізделген және шығатын шығындардың бірыңғай классификаторы дайындалған.

2. Жоғарыда көрсетілген стандарттарға сәйкес, Компания бойынша бірыңғай автоматтандырылған "Триада" бухгалтерлік есепке алу жүйесі енгізілген.

3. Дебиторлық пен кредиторлық қарыздарды төмендету және олардың сапасын арттыру жөніндегі жұмыстар атқарылды.

4. Қайтарылмаған дебиторлық қарыздарды есептен шығару жұмыстары

ж ү р г і з і л д і .

5. Тарифтерді белгілеу методикасы толығымен аяқталды.

6. 1998-1999 жылдар аралығында Компанияның қысқа мерзімді несиеленуіне байланысты халықаралық қаржы институттарының арасында жақсы қатынастар қалыптастырды.

7. Компания халықаралық банктерден мемлекет немесе үшінші бір тараптардан кепілдік бермей-ақ 15 млн. АҚШ доллары көлемінде үш жылдық бірлестірілген несиеленуіне жақындады.

1998 жылы Компания мұнайды тасымалдауға байланысты, тарифтерді АҚШ долларында тұрақтандыруды жасады. Бұл тарифтерді АҚШ долларында тұрақтандыру, шетелдік әріптестердің валюталық қауіптерін төмендетеді, ол Компания үшін несиеленуіне алған қаржыларды біршама төмендетуге және тартылған капиталдардың тұрақты қайтаруға себепші болады.

Компания халықаралық институттармен тікелей әріптестік қатынастар орнату жолымен несиеленуіне алу көздерін біршама әртараптандырылды. Компанияның осы бағыттағы жұмыстарының нәтижелері еуропалық, американдық несиеленуіне өтеу және несиеленуіне алуды іске асырды 1999 жылдың соңына қарай Компанияда жақсы несиеленуіне тарих қалыптасты, ол қаржыландыру көздерін әртараптандыруға және несиеленуіне алудың пайыздық мөлшерлемесін біршама төмендетуге мүмкіншілік берді.

4. Қызметшілердің біліктілігін арттыру бағдарламасына қатысты:

1. Компания қызметкерлерінің біліктілігін тұрақты түрде көтеру бағдарламасы енгізілді. 1998-1999 жылдары қызметшілерді оқытуға біршама қаржылар жұмсалды.

2. Қызметшілердің көзқарастарын кеңейту және аралас дағдыларды қабылдау мақсаттарында қызметшілерді ротациялау жүйесі енгізілді.

3. Қызметшілердің қайтымдылығын жақсарту және біліктілігін көтеру процестерінің тиімділігін бағалау үшін, қызметшілерді аттестациялау жүйесі енгізілді.

Компания қызметшілердің біліктілігін көтеру және қайта даярлау жөніндегі шараларды тұрақты жүргізіп отырады. Бұл құбыр транспорты мамандары үшін, отандық база құрудың негізі болып саналады. Компания қызметшілерді оқыту және қайта даярлау саласындағы саясатты дайындау барысында, негізгі басымдылықты оқытуға береді. Компанияның 1999 жылғы бюджетінде кадрларды оқыту мен дайындауға 30,5 млн. теңге бөлінді, ол негізгі екі бөлімнен тұрады:

- Міндетті оқыту, бұл кейбір жұмыс түрлерін (негізінен өндірістік-техникалық) орындау үшін қажет - жалпы оқығандар санының 70

п а й ы з ы ;

- Компания қызметшілерінің біліктілігін көтеру - жалпы оқығандар санының
3 0 п а й ы з ы .

1999 жылдан бастап Компания орталық аппараты мен филиалдардың барлық
басшы қызметшілерін аттестациялау жөніндегі жоспарлы шараларды жүргізуді
б а с т а м а қ .

3. 2000-2005 жылдарға арналған басымдылық

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жаңа мыңжылдық табалдырығында тұр, өйткені осы мыңжылдық басында, яғни, 2001 жылы Каспий Құбыр Консорциумын (КҚК) іске пайдалануға беру жоспарланып отыр. КҚК іске қосу мұнай өндіруші компанияларға мұнай тасымалдаудың балама жолын береді. Бұл қазіргі уақытта пайдаланып жүрген КТО мұнай құбырлар жүйесіне бәсеке туғызады, сондықтан Компания бизнесті қолдау мақсатында тасымалдау жүйесін пайдаланатын клиенттерін ынталандыру және көрсететін қызметтерінің деңгейін дүние жүзілік (қауіпсіздік, тиімділік, сапасын) стандартқа жеткізу керек.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты, сонымен қатар, жүйелерді диагностикалау, тозған участіктерді жаңарту және жөндеу жөніндегі негізгі жұмыстар өткізілген болатын. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тиісті инфрақұрылымдарға кең көлемді инвестиция жүргізуді өзінің міндеті етіп қойды.

2000-2005 жылдарға арналған негізгі басымдылық болып:

1. Өндірістік бағдарлама

1.1. Қолданып жүрген жүйелерде тиісті жөндеу жұмыстарын жүргізу және жүйелердегі диагностикалық жұмыстарды толығымен аяқтау.

1.2. Компанияның қызметтерін автоматтандыру және тиісті инфрақұрылымдарды дамыту.

1.2.1.1. Өндірісті басқарудың автоматтандырылған (SADA) жүйесін енгізу.

1.2.1.2. Компания қызметін басқарудың автоматтандырылған (SAP R/3) жүйесін енгізу.

1.2.1.3. Телекоммуникация жүйелерін дамыту және жаңарту.

1.2.2. Қолданып жүрген объектілерді жаңарту және жаңа технологияларды енгізу жолдарымен мұнайды тасымалдауға шығатын энерго-ауыр жұмыстарды төмендету.

2. Бизнесті дамыту

2.1. Болашақтағы орта мерзімді инвестициялық жобаларды жүзеге асыру.

Мұнай өндіруші компаниялар үшін, тасымалдауды дамыту, жаңа күш-қуат қ ұ р ы л ы с т а р ы н с а л у .

2.2. Мұнай тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтерді әртараптандыру: рынокқа темір жол және танкер арқылы тасуды енгізу, Операторлық иелерге басқа құбырлар жүйелерін беру.

2.3. Мұнай өндіруші компаниялармен, транзиттік жүйелермен және елдермен мұнай тасымалдау жөнінде ұзақ.

2.4. Мерзімді өзара шартқа көшу керек. Құбыр транспортына қатысты мемлекет аралық құқық базасын дамыту.

2.5. Еншілес кәсіпорындардың қызметтерін кеңейту және олардың көрсететін қызметтерін сатып алу жолдарымен бизнестерін дамыту.

3 . Қ а р ж ы с а я с а т ы

3.1. Ұзақ мерзімді инвестицияларды кең көлемде тарту.

3.2. Жобаларды қаржыландыру жүйелерін дамыту

3.3. Еврооблигация шығару арқылы Компанияның халықаралық қор рыногіне ш ы ғ у ы .

3.4. Компанияның қысқа және орта мерзімді капиталдарды тарту жөніндегі қызметтерін әртараптандыру процесінің шеңберінде, оның облигацияларын Қазақстанның құнды қағаздар рыногіне кәсіби қатысушыларының арасында қазақстандық теңгені ірілендіру арқылы орналастыру.

3.5. Мұнайды тасымалдауға байланысты көрсетілетін қызметтердің бағасын белгілеу тиімділігін арттыру үшін, тарифтік методологияны одан әрі дамыту к е р е к .

4 . К а д р л а р с а я с а т ы

4.1. Компанияның жұмысшыларын сертификаттау жүйесін халықаралық стандарттарға сәйкестендіріп жетілдіру қажет. Ақтау қаласындағы Кәсіби оқыту орталығының материалдық және методикалық базасын дамыту. Компанияның менеджмент және мамандарының біліктілігін көтеру жаңа Оқу орталығын ашу.

4.2. Компания бір шама еңбек рыногін анықтайтын аймақтарда әлеуметтік қорғауды қолдау мақсатында және жұмыспен қамтамасыз ету проблемаларының маңыздылығына байланысты, Компанияның еншілес кәсіп орындарын көбейтуді және мердігерлік жұмыс жүйелерін кеңейтуді жоспарлап отыр.

4.3. Кадрлар резервін қалыптастыру жүйесін енгізу.

4. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 2000 жылға арналған өндірістік бағдарламасы

Қолданып жүрген инфрақұрылымдарды жаңарту және қайта құру жөніндегі іс-қимылдар бағдарламасын орындаудағы алғашқы қадам болып, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жасаған және Компанияның 2000 жылғы бюджетіне енгізген

өндірістік бағдарлама саналады.

2000 жылы мұнай өндірудің жоспарланған көлеміне және жүк айналымына сәйкес, Компанияның 2000 жылға арналған бюджеті дайындалды.

Негізгі жұмыстардан табыс - 34388,5 млн. теңге, оның ішінде:

- Мұнай тасымалдау - 32344,2 млн. теңге;

- Су әкелу - 959,8 млн. теңге;

- Құйылыс - 1804,6 млн. теңге;

Негізгі жұмыстардан тыс табыс - 783,2 млн. теңге, оның ішінде:

- Мұнай және мұнай өнімдерін сату - 2141,6 млн. теңге;

Негізгі жұмыстардан тыс шығындар - 1358,4 млн. теңге

Өндірістік шығындар - 29 270,4 млн. теңге;

Кезеңдік шығындар - 3017,6 млрд. теңге;

Салық салынатын табыс - 2883,8 млрд. теңге;

Таза кіріс - 2018,7 млрд. теңге;

Дивидендтер (таза кірістен 10 %) - 201,9 млн. теңге;

2000 жылы атқарылып жатқан жұмыстардың нәтижесінде, Қоғам әртүрлі салық және алым түрлері бойынша 7904,3 млн. теңге шамасында төлеу көзделіп отыр, оның ішінде:

- заңды тұлғалардан табыс салығы - 865,1 млн. теңге

- жеке тұлғалардан табыс салығы - 1069,7 млн. теңге

- ҚҚС - 3380,0 млн. теңге

- жергілікті салықтар - 1194,7 млн. теңге

- әлеуметтік салықтар - 1138,4 млн. теңге

- басқа салықтар мен алымдар - 256,4 млн. теңге.

2000 жылға қолданып жүрген инфрақұрылымдарға 8 442 млн. теңге көлемінде күрделі қаржы бөлу бағдарламасы дайындалды.

1. Күрделі құрылыс салу - 4 649 млн. теңге.

2. Құрал-жабдықтар - 3 794 млн. теңге.

Сонымен қатар, Қоғамда несие ақша алу есебінен күрделі қаржылар бөлу бағдарламасы қарастырылған. Бұл бағдарламаның жалпы көлемі 45,06 млрд. теңге, оны енгізу 2000 жыл басталып 2005 жылға дейін созылады. 2000 жылы осы бағдарлама бойынша 13,96 млрд. теңге игеру қарастырылған.

5. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК инвестициялық саясаты

КҚК жобасын жүзеге асыру және 2001 жылдан бастап осы құбыр арқылы мұнай тасымалдау, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мұнай құбырлары жүйелерінің жүк айналымын төмендетуге және Компанияның нық дамуын анықтайтын КТО түсетін ақша ағымдарының азайуына алып келеді.

Болашақта көмірсутегі шикі заттарының ресурстық базаларының, сондай-ақ шельфтік аймақта өсуі, біршама жағдайларда тасымалдау жобаларына және кейбір бағыттар айналасындағы саяси ситуацияларға өз әсерін тигізеді. Қазақстанның батыс аймақтарынан мұнай тасымалдау жөніндегі әртүрлі бағыттағы көрсетілетін қызметтер баламалық бағыттарда дамуы мүмкін.

Бұл факторлардың тигізетін кумулятивтік тиімділіктері ұлттық мұнай тасымалдаушының жағдайын нашарлатуға алып келуі мүмкін, өйткені, Компанияның Қазақстанның батыс аймақтарынан мұнай тасымалдаудың негізгі күш-қуаттары Атырау-Самара бағытында шоғырланған және осы бағытты қамтамасыз етеді, сонымен қатар бұл бағыт ресейлік транзиттік квота үлкен т ә у е л д і л і к т е .

Осыларға байланысты, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК құбырларын пайдаланып жүрген бірқатар компаниялар жүк айналымдарын өздеріне тиімді және арзан бағыттарға қайта бағдарлаулары мүмкін, мұндай жағдайда ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК біршама мұнай құбырлар жүйелеріне деген сұраныстар төмендейді.

Мұндай жағдайларды компания өзінің күш-қуатын қолданып жүрген тасымалдау жүйелерін тиімділеу және біріктіру жобаларын жүзеге асыруға жұмсау керек. Бұл жағдайда, Қазақстан Республикасының қолданып жүрген мұнай құбырларын барынша пайдалану жөнінде, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК, мұнай өндіруші компаниялардың мүдделері Қазақстан Республикасының мүдделерімен теңестірулері қажет.

Компания өз клиенттеріне көрсететін қызметтер аясын кеңейту мақсатында, маркетингтік зерттеу және мұнай өндіруші компаниялардың келісімдері негізінде жаңа объектілердің құрылысын салу жобасы дайындалды.

Бағдарламаға енгізілген жаңа объектілер, Компанияның клиенттері үшін, маршруттар таңдауға мүмкіншіліктерін кеңейтеді. Бұл объектілер жүйелерге қосымша инвестиция сияқты қаралатын болады. Осындай объектілерді пайдалануға беру арқылы, Компанияның одан әрі дамуына және қосымша ақша ағымдарының келуіне, пайда табуларына мүмкіндік береді.

Қазақстандық мұнай баланстары көрсеткендей, КҚК жобасы жүзеге асырған жағдайда және Каспий шельфінде мұнай өндіру жөніндегі болжамдарды ескере отырып, жаңа экспорттық мұнай құбырына деген сұраныс 2005 жылдан кейін ғана пайда болады. Осыларға байланысты, Қазақстан Республикасының

экономикалық, стратегиялық және саяси мақсаттарына сәйкес жаңа экспорттық маршрут іздестірген қажет.

Қолданып жүрген және жоспарланып отырған мұнай құбырлары:

- қазақстандық мұнайды дүние жүзілік рынокке шығару жөнінде бәсекелестік позицияны жеңіп алуды;

- Қазақстанның толық күш-қуатында жұмыс істемей жатқан мұнай құбырлар жүйесін, қолданып жүрген жүйелерінің өміршеңдіктерін қамтамасыз ету мақсатында және ішкі мен экспортқа мұнай ағымдарын бөлуде икемділікті;

- мұнай құбырларының қызметтерінен Қазақстанның экономикалық пайдасына қатысты бюджетке ақша бөлу үшін, мұнай транспортының инфрақұрылымын және т.б. жақсартуды;

- транзиттік елдердегі әлеуметтік-саяси жағдайларға ең аз мөлшерде тәуелді болуды қамтамасыз етеді.

Қазақстанның мұнай транспорт инфрақұрылымын дамытуды жоспарлаудың негізі, мұнайдың ұзақ мерзімдегі стратегиялық балансы болып саналады.

5.1. Мұнайдың стратегиялық балансы

1999 жылға арналған Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы Үкіметтерінің мұнай-газ саласындағы ынтымақтастық жөніндегі Хаттамаға өзгерістер енгізу туралы Хаттаманың 5.6. тармағын орындау үшін, ҚР ЭИС министрлігі 1999 жылғы 09.04. N 88 бұйрығымен, ЖАҚ "ҚазТрансойл" ҰМТК Министрлікпен келісілген мұнай өндіруші компаниялардың мәліметтерінің негізінде жасалған, Қазақстан Республикасында мұнай өндірудің есептік балансын дайындап, бекітуге беру тапсырылды.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 1998 және 1999 жылдар аралығында Қазақстанда жұмыс істеп жатқан мұнай компанияларының арасында мұнай өндіруге байланысты, болашақтағы ұзақ мерзімді жоспарларына қатысты сұрау жүргізді. 1999 жылы мұнай өндіру жөніндегі болжамдық мәліметтері, бұрынғы бергендеріне қарағанда төмендеу.

Қазақстан Республикасы бойынша мұнай өндірудің балансын есепке алу және жоспарлау мақсатында ҚР Энергетика, индустрия және сауда министрлігіне 2000 жылдың 10 қаңтарында тапсырылды (N 6 қосымша).

5.2. Қазақстан Республикасының мұнай транспорты инфрақұрылымын дамытудың басымдылық жобалары

Қазақстан Республикасы мен ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мұнай транспорты инфрақұрылымын дамытудың басымдылық жобаларын анықтау барысында Республикадағы мұнайдың балансы, Қазақстанның мұнай өңдеу зауыттарына

мұнай жеткізу және мұнай құбырларының толық жұмыс істеуін қамтамасыз ету жөніндегі жекелеген мұнай өндіруші компаниялардың міндеттері, инвестициялық мүмкіншіліктері және ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК, сондай-ақ мұнай компанияларының міндеттері ескерілді.

Сонымен қатар, шельфтік кен орындарынан коммерциялық мұнай өндірудің басталу мерзімінің және ресурстары болжамының әлі анықталмағандығы және оның кейбір экспорттық мұнай құбырларының құрылысын салуды жүзеге асыру мерзіміне өз әсерін тигізетіндігі ескерілді.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК инвестициялық жобалары қызмет түрлері бойынша

бөлінді: мұнай тасымалдау, су тасымалдау, газ тасымалдау, телекоммуникациялар секторы.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК инвестициялық жобалары тиісінше келесі топтарға бөлінді:

5.2.1. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК міндеттенуіне байланысты тартылған

каржылар есебінен жүзеге асырылатын, жобалар тобы

- SCADA жобасы;
- Атырау-Самара мұнай құбырын жаңарту және қайта құру жобасы;
- Кеңқияқ-Атырау мұнай құбырының құрылысын салу;
- "Атасу" мұнай айдау станциясында темір жол эстакадасын салу жобасы;
- Павлодар-Шымкент мұнай құбырының Қарақойын-Атасу участігін қайта құру жобасы (реверсировтік мұнай құбыры);
- "Атырау-Самара мұнай құбырының Атырау мұнай айдау станциясында жоғары жабысқақ мұнай құю торабының" жобасы;
- "Құмкөл бас мұнай айдау станциясының" жобасы;
- Жапондық "Мицуи" арнайы техникаларын сатып алу жөніндегі жоба;
- "Унифлюкс" үлгідегі жолда қыздыру пешінің жобасы;
- "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының жобасы;
- Астана қаласын газбен қамтамасыз ету мақсатында, "Петропавловск-Көкшетау-Астана" мұнай құбырын газ құбыры етіп қайта өзгертудің жобасы;
- "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының күш-қуатын жобадағы межеге жеткізудің жобасы.

5.2.2. Инвестициясыз жүзеге асырылатын жобалар тобы

Бұл топқа ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тарабынан инвестициясыз жүзеге

асырылатын жобалар кіреді, оларда компанияның операторлық құқығы бар немесе оны алулары мүмкін, олар:

- Каспий Құбырларының Консорциумы (КҚК) мұнай құбырының жобасы;
- Үлкен Шаған-Атырау мұнай құбыры (Жаңа құбыр).

5.2.3. Болашақтағы ұзақ мерзімді жобалар тобы

Бұл топқа шельф кен орындарындағы мұнай өндірудің көлемі мен оны өндіруді бастау мерзімдеріне байланысты, болашақтағы ұзақ мерзімді жобалар жатады. Бұл жобаларды жүзеге асыру мерзімі шамамен 2005 жылдан кейін басталады. Бұл жобаларға:

- Ақтау портын қайта құру мен кеңейту және танкерлік (баржалық) тасымалдауды ұйымдастыру;
- Батыс Қазақстан-Алашанькоу (Қытай) экспорттық мұнай құбыры;
- Қазақстан-Түркіменстан-Иран мұнай құбыры;
- Батыс Қазақстан-Баку-Джейхан ТрансКаспийлік мұнай құбыры.

5.3. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК несиеге ақша алудың есебінен күрделі қаржылар бөлу бағдарламасы

5.3.1. SCADA - жобасы

Жүйені құрудағы мақсат:

- бағдарланған бақылаушылар негізінде компанияның құбырлармен тасымалдау басқармасының сенімді және жоғары тиімді құрылымдарын, сонымен қатар құбырлардың бір бөлігінде және ОДП, РДП, ЖДП деңгейлері үшін дербес ЭЕМ дайындау және енгізу;
- жылуэнергетикалық шығындарды есептей отырып құбырлар арқылы айдалған мұнайдың көлемін орындау жөнінде АСУ ПЭД ЕИСУ ақпарат беруді қ а м т а м а с ы з е т у ;
- автомат жүйелеріндегі физикалық және моральдық ескірген жабдықтарды ауыстыру, қызметтерді орындаудың сенімділік деңгейін арттыру, функциялық мүмкіншіліктерді кеңейту алынатын ақпараттардың нақтылығын арттыру;
- компанияның орталық және филиалдар офистерін, РНУ, НПС диспетчерлік басқару пункттерін жоғары техникалық деңгейде құру.

5.3.2. Атырау-Самара мұнай құбырын қайта жаңарту және жетілдіру Ж о б а н ы ң м а қ с а т ы :

Қазақстанның мұнай өндіруші компанияларының Европа рыноктарына экспорт шығару жолдарын Атырау-Самара мұнай құбырының мүмкіншіліктерін жылына 10,5 млн. тоннадан 15 млн. тоннаға дейін көбейту арқылы кеңейту.

Жобаға байланысты жұмыстардың жағдайлары

Жобаның технико-экономикалық негіздері (ТЭН) толығымен дайындалды және оның тиімділігіне баға берілді. Мұнай өндіруші Компаниялармен мұнаймен қамтамасыз етіп тұруға кепілдік беру жөніндегі келіссөздер жүргізілуде.

Қаржыландыру көздері:

Несиеге ақша алып қаржыландыру, Атырау-Самара мұнай құбырымен мұнай айдауға кепілдік беру немесе жүйені пайдаланушы мұнай өндіруші компаниялардың тікелей инвестиция беруі арқылы жүзеге асырылуы мүмкін.

Жобаны экономикалық деректері:

- Жобаның құны шамамен \$33,57 млн. құрайды;
- Инвестицияларды қайтару негіздері - мұнай тасымалдаудың тарифтері;
- Қайтымдылық мерзімі - қазақстандық участік үшін 4-5 жыл;
- қайта жаңарту мерзімі - 1 жыл.

5.3.3. Кеңқияқ-Атырау мұнай құбырының құрылысын салу

Жобаның мақсаты:

Ақтөбе аймағындағы мұнай өндірушілердің қолданып жүрген экспорттық Атырау-Самара мұнай құбырына және экспорттық мұнай құбыры Каспий Құбырлар Консорциумына (КҚК) шығуды қамтамасыз ету.

Жобаға байланысты жұмыстардың жағдайлары

Жобаның бірнеше үлгідегі технико-экономикалық негіздері (ТЭН) толығымен дайындалды және негізгі үлгісі анықталды. Жапонияның халықаралық ынтымақтастық банкісімен және Иочу компаниясымен келіссөздер жүргізілді. Олармен ТЭН мөлшері мен ауқымы келісілді. Жобаға Қазақстан Республикасының Үкіметі кепілдік беру үшін, мемлекеттік инвестициялар бағдарламасына

енгізілді.

Қаржыландыру көздері:

Жапондық және халықаралық қаржы институттарынан жайлы несие ақша алу арқылы қаржыландыру.

Жобаны алдын ала сипаттау

ILF алдын ала есебі бойынша, жобаның негізгі нұсқасының құны жылына 6 млн. тоннаны құрайды:

- Дүние жүзілік баға бойынша - 193,4 млн. АҚШ доллары;
- ТМД баға бойынша - 172,0 млн. АҚШ доллары.

5.3.4. Атасу мұнай құю станциясындағы темір жол эстакадасының жобасы

Жобаның мақсаты:

Қазақстандық мұнай өндірушілер үшін, мұнай сату рыногын кеңейту:

Құмкөл кен орындағы мұнай өндірушілерге қытай рыногіне шығуды қамтамасыз ету.

Жобаға байланысты жұмыстардың жағдайлары

Құрылыс жұмыстары аяқталу қарсаңында.

Қаржыландыру көздері:

Несиеге ақша алу арқылы және өз қаржыларымызбен.

Технико-экономикалық көрсеткіштері:

- Жобаның мұнай құюдағы қуаты - жылына 3,0 млн, тоннаға дейін;
- Құю эстакадасы екі жақты, бір мезгілде 40 вагон-цистерна (әр жағына 20 цистернадан) құя алады;
- Іске қосу кешенінің өнімділігі жылына 1 млн. тоннаға дейін;
- Бөлінетін күрделі қаржының жалпы көлемі - \$7317 мың., сонымен қатар іске қосу кешеніне - \$5546 мың.

5.3.5. Павлодар-Шымкент мұнай құбырының Қарақойын-Атасу бөлігін қайта жаңарту жобасы (мұнай құбырын реверсировалау)

Жобаның мақсаты:

Қарақойын-Атасу мұнай құбыры арқылы Атасу мұнай құю эстакадасына мұнай жеткізу.

Павлодар-Шымкент мұнай құбырының бойымен Павлодарға қарай мұнай жеткізу үшін, қажетті күрделі қаржы көлемін анықтау.

Жобаға байланысты жұмыстардың жағдайлары

ТЭН дайындалуда.

Қаржыландыру көздері:

Несиеге ақша алу арқылы қаржыландыру.

Жобаның экономикалық деректері:

Жобаның 1-ші кезеңі шамамен 213,82 мың АҚШ долларын құрайды.

Жобалау институтының есептері бойынша, реверсировалауға жұмсалатын күрделі қаржы көлемі 11,34 млн. АҚШ доллары көлемінде бағалануда.

5.3.6. "Атырау-Самара мұнай құбырының Атырау мұнай құю станциясында

жабысқақтығы жоғары мұнай құю торабының" жобасы

Жобаның мақсаты:

Ембі кен орындарынан (сонымен қатар жазғы кезде Атырау МӨЗ) мұнай құбырларына айдау үшін, темір жол арқылы мұнай қабылдаудың техникалық мүмкіншіліктерін қамтамасыз ету. Жобаны жүзеге асыру қазақстан мұнайын барынша көтеруді және Атырау-Самара мұнай құбырын толығымен жүктеуді қамтамасыз етеді.

Қаржыландыру көздері:

Қаржыландыруды ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК инвестициялар есебінен ұйымдастыратын болады. Жұмсалатын күрделі қаржылар көлемі шамамен \$5 млн.

5.3.7. "Құмкөл бас мұнай айдау станциясының" жобасы

Жобаның мақсаты:

Орталық жинау пунктiнiң мұнай дайындау жұмыстарын ескере отырып, Құмкөл-Қарақойын мұнай құбырының тұрақты жұмыс iстеуiн қамтамасыз ету.

Жобаның экономикалық деректері:

Бөлінетін күрделі қаржылар көлемі шамамен - 1 500 млн. теңге.

2000 жылы 1 000 млн. теңге игеру жоспарланып отыр.

5.3.8. Жапондық "Мицуи" арнай техникаларын сатып алу жөніндегі жоба

Жобаның мақсаты:

Арнай техникалар паркiн жаңарту.

Қаржыландыру көздері:

Жобаны қаржыландыру "жеткізушінің несие беруі" есебінен, ААҚ "Казкоммерцбанктың" кепілдік хаты негізінде, Жапондық Эксимбанктың қаржыларын пайдалану арқылы жүзеге асырылатын болады.

Жобаның жалпы құны - 2 071 млн. теңге.

5.3.9. "Унифлюкс үлгідегі жолда жылыту пештері жөніндегі" жоба

Жобаның мақсаты:

Магистральдық мұнай құбырларының ескі жылыту пештерін ауыстыру.

Жобаға байланысты жұмыстардың жағдайлары

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мен француздық "Kvaerner Heurtey" компаниясы арасында жылыту пештерін жеткізу жөніндегі "Ниет хаттамасына"

қол қойылды. Алматы және Орал қалаларында орналасқан қазақстандық зауыттарда Унифлюкс үлгідегі жолда жылыту пештерін құрастыру мен монтаждау мүмкіншіліктері жөніндегі Компанияның ұсыныстары қаралуда.

Жобаның жалпы құны - 2 260 млн. теңге.

5.3.10. "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының жобасы

Жобаның мақсаты:

Атырау және Маңғыстау аймағындағы өндіріс орындары мен халықты тұщы сумен қамтамасыз ету проблемаларын шешу және Астрахань-Маңғышлақ суағарын жоба қуатына дейін жеткізу.

Жобаға байланысты жұмыстардың жағдайлары

Мицуи компаниясымен жобаның ТЭН дайындау жөнінде қарқынды жұмыстар жүргізілуде. Сондай-ақ Атырау және Маңғыстау аймағын сумен қамтамасыз етудің бірыңғай жоспарын ҚР ЭИС министрлігі құрған ведомствоаралық жұмыс тобы дайындауда.

Қаржыландыру көздері:

Жобаны қаржыландыру көздері мен шарттары қазіргі уақытта анықталмаған.

Жобаның негізгі техникo-экономикалық параметрлері

1986-1987 жылдары салынған "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының жалпы ұзындығы 1041 шақырым болады.

Алдын ала есептер бойынша жобаның құны 150-190 млн. АҚШ долларын құрайды.

5.3.11. "Петропавловск-Көкшетау-Астана" мұнай құбырын газ құбыры

етіп қайта өзгертудің жобасы.

Жобаның мақсаты:

Қолданып жүрген коммуникацияларды барынша ұтымды пайдалану арқылы, Астана қаласын газбен қамтамасыз ету және ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК активтерін пайдаланудың тиімді жолын іздестіру. Отынның басқа түрлерін

та б и ғ и г а з б е н а у ы с т ы р у .

Жобаға байланысты жұмыстардың жағдайлары

1998 жылдың 12 қазанында Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасында 1998-2007 жылдар аралығындағы экономикалық ынтымақтастық туралы келісімшартқа, газ кешендеріне байланысты Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының ынтымақтастық хаттамасына, 1999 жылдың 16.07. газ

кешендеріне байланысты Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының ынтымақтастық хаттамасын жүзеге асыру жөніндегі жұмыс тобының бірінші отырысының хаттамасына қол қойылды.

Технико-экономикалық негіздері жөнінде, 87 млн.-нан 115 млн. АҚШ долларына дейін күрделі қаржы жұмсалатын бірнеше нұсқаларының алдын ала е с е б і а л ы н д ы .

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жобаға қатысуы
Жобаны ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және оның аффилиирленген компаниясы болып саналатын ЖАҚ "ТрансПетролеум" компаниясы іске асырады .

Қ а р ж ы л а н д ы р у к ө з д е р і :
Жобаны қаржыландыру көздері әлі анықталмаған.

5.4. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК инвестициясыз жүзеге асыратын жобалары

5.4.1. Үлкен Шаған-Атырау мұнай құбыры (жаңа құбыр).

1999 жылдың маусым айында Қарашығанақ өнімдерін Үлкен Шаған-Атырау жаңа құбырын салу жолы арқылы КҚК құбырына жеткізуді қамтамасыз ету жөнінде шешім қабылданды және ОСРП тиісті өзгерістер енгізілді.

Сонымен қатар, Қарашығанақ кен орындарынан Самараға көмірсутегі сұйығын жеткізу жөніндегі жұмыстар жүргізілуде.

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері

Қосылған және жаңа құбырлардың бірінші кезеңдегі қуаты жылына 7 млн. тонна, оны жылына 11 млн. тоннаға дейін жеткізу көзделуде. Жоба бойынша жұмыстардың алдын ала жасалған кестесіне байланысты, құбырдың құрылысын салу 2000 жылдың сәуір айында басталуы мүмкін, ал оны пайдалануға беру КҚК құбырын іске қосылумен тұспа-тұс келеді деп белгіленіп отыр.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жобаға қатысуы

Инженерлік жобалау кезеңінде ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК КИО-ға сараптамалық бағалауға, құрылыс жұмыстарына техникалық бақылау жасауға, мұнай құбырына техникалық қызмет көрсетуге және пайдалануға байланысты к ө м е к б е р і п о т ы р а д ы .

5.4.2. Каспий құбыр консорциумының жобасы

Ж о б а н ы ң м а қ с а т ы :

Теңіз және Қарашығанақ кен орындарының мұнайын халықаралық рыноктерге тасымалдауды қамтамасыз ету.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жобаға қатысуы
"ҚазТрансОйл" КҚК-де ҚР өкілі болып саналады, сонымен қатар Теңіз

БМАС қоса КҚК-К активтеріне техникалық көмек көрсету және пайдалануды орындайды.

Қаржыландыру көздері:

Жобаны қаржыландыру мұнай өндірушілер мен жобаға қатысушылардың РФ, ҚР, Оман, Шеврон, БК Лукойл/Лукарко, Роснефть, Шелл, Мобил, Бритиш Газ, Аджип, Орикс және Қазақойл/Амоко есебінен жүзеге асырылады.

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері

Құбырдың бастапқыдағы қуаты жылына 28 млн. тонна, оны жылына 67 млн. тоннаға дейін жеткізу көзделіп отыр. Құбырдың жылына 28 млн. тонна болатын жобаның құны 2,2 миллиард АҚШ доллары, ал жылына 67 млн. тонна болатын жобаның құны 4,5 миллиард АҚШ доллары шамасында жобаланып отыр. Пайдалануға беру мерзімі - 2001 жылдың 30 маусымы.

5.5. Болашақтағы ұзақ мерзімді жобалар

5.5.1. Ақтау портын қайта жаңарту және кеңейту, танкерлік (баржалық)

тасымалдауды ұйымдастыру

Бұл бағыттағы жоба жеке, немесе, Транс Каспий Транспорттық Жүйесінің, Иран арқылы экспортқа шығарудың, Махачкала-Новороссийск бағытында экспортқа шығарудың бір бөлігі болуы мүмкін.

Бұл бағыттарды пайдалану, жылына 6-12 млн. тонна мұнай тасымалдауды

қамтамасыз етуі мүмкін.

Мұнай-Батыс Қазақстан қоспасы. Ресурстары анықталмаған.

Қажетті күрделі қаржылар:

1 сценарий (жылына 6 млн. тонна). Жұмсалатын күрделі қаржылар - \$ 25 млн., оған жыл сайынғы танкерлерді жалға алуға шығатын шығындарды қосқанда.

2 сценарий (жылына 8 млн. тонна). Жұмсалатын күрделі қаржылар - \$ 59 млн., оған жыл сайынғы танкерлерді жалға алуға шығатын шығындарды қосқанда.

3 сценарий (жылына 12 млн. тонна). Жұмсалатын күрделі қаржылар - \$ 96 млн., оған жыл сайынғы танкерлерді жалға алуға шығатын шығындарды қосқанда.

Қаржыландыру көздері:

Қаржыландыру көздері мен шарттары анықталмаған.

Маршрут бойынша көлік шығындары:

- Ақтау-Баку-Батуми- \$/bbl 5,98

- Ақтау-Махачкала-Новороссийск - \$/bbl 5.1

- Ақтау-Нека-Харг аралы - \$/bbl 4,35

5.5.2. Қазақстан-Түркіменстан-Иран мұнай құбыры

Жобаның мақсаты:

Қазақстан Республикасында жұмыс істеп жатқан мұнай өндірушілер үшін, Персі шығанағы арқылы Азиялық-Тынық мұхит аймағындағы сату рыногына шығу ең көп экономикалық пайда табады.

Жобаны жүзеге асырудың негіздері:

ҚР Үкіметінің 1999 жылғы 19 сәуірдегі N 513 қаулысы.

Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл ҰМТК" қатысуы:

ҚР Үкіметінің 1999 жылғы 19 сәуірдегі N 513 қаулысының негізінде ЖАҚ "ҚазТрансОйл ҰМТК" жоба бойынша ТотальФина, Аджип және Бритиш Газ компанияларымен келіссөздер жүргізуде.

Жобаны қаржыландыру көздері:

Алдын-ала жасалатын ТЭН және жобаның ТЭН дайындауды, сондай-ақ жобаны одан әрі жүзеге асыруды қаржыландыруды Мұнай компаниялары іс асыратындығы топшаланып отыр.

Ж о б а н ы ң қ ұ р ы л ы м ы :

Алдын-ала жасалған технико-экономикалық негіздері (ТЭН) бойынша жұмыстарды жүзеге асыру мақсатында консорциум құрылатын болады, он құрамына территорияларына құбыр салынатын елдер және жобаға қатысу мұнай компаниялары кіреді.

Жобаны жүзеге асыру стадиясы:

Қазіргі кезде ТотальФина компаниясы алдын-ала жасалатын технико-экономикалық негіздер (ТЭН) жөніндегі жұмыстардың кейбіреулерін орындады. Жобаны жүзеге асыру құрылымы жөніндегі келіссөздер жүргізілуде.

Жобаны жүзеге асыру кезең-кезеңмен болатындығы ұйғарылып отыр.

- 1 кезең. Алдын-ала жасалған технико-экономикалық негіздерді (ТЭН) іске асыру - 2000 жылдың бірінші жартысы.

- 2 кезең. ТЭН дайындау.

- 3 кезең. Жұмыс жобасы, қаржы аспектілері, өту құқығы.

- 4 кезең. Мұнай құбырының құрылысын салу.

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері:

ТотальФина компаниясының алдын-ала берген деректер бойынша. Қазақстан участігінің өткізу мүмкіншіліктері жылына 25 млн. тонна деп болжалануда, Жұмсалатын күрделі қаржылар көлемі 450 ден 600 млн. АҚШ доллары Түркімен және Иран участіктері бойынша деректер жоқ.

5.5.3. Батыс Қазақстан-Қытай мұнай құбырының құрылысын салу жобасы

Ж о б а н ы ң м а қ с а т ы :

Батыс Қазақстаннан Батыс Қытайға мұнай құбырының құрылысын салу Қазақстан Республикасының экспорттық потенциалын өсіруге мүмкіндік жасайды. Бұл маршрут кейбір жағдайларда Қазақстанның ішкі рыногінде энергетикалық тәуелсіздікті қамтамасыз ете алады, өйткені, мұнай құбыры республикамыздың мұнай өндіруші батыс аймағын, Шымкент және Павлодар қалаларында орналасқан ірі мұнай өңдеу зауыттарымен байланыстырады.

Жобаны жүзеге асырудың негіздері:

Қазақстан Республикасының Энергетика, индустрия және сауда, Табиғи ресурстар және қоршаған ортаны қорғау министрліктері мен Қытай Халық Республикасының Ұлттық Мұнайгаз Корпорациясы (ҚҰМҚ) арасында 1997 жылдың 24 қыркүйегінде Бас Келісімшартқа қол қойылды.

Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қатысуы:

Қазақстан Республикасы Үкіметінің (98 ж. 22.04. N 73-р-с) өкіміне

сәйкес, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Қытай Ұлттық Корпорациясымен мұнай-газды

барлау және ТЭН әзірлеу байланысты, "Батыс Қазақстан-Қытай мұнай құбыры құрылысының технико-экономикалық негіздерін (ТЭН) бірігіп әзірлеу жөніндегі келісімшартты" 1998 жылдың 13 маусымында дайындап бекітті.

Жобаны қаржыландыру:

Қол қойылған Бас келісімшартқа сәйкес, мұнай құбыры құрылысының жобасын, сондай-ақ ТЭН дайындауды қаржыландыру ҚҰМҚ қаржысы есебінен жүзеге асырылады.

Жобаны негізгі технико-экономикалық параметрлері:

- Мұнай құбырының алғашқы кезде өткізу мүмкіншіліктері - жылына 20 млн. тонна.

- Атырау-Жаңажол-Арал-Құмкөл-Барсеңгір-Алашанькоу маршруты (трассаның солтүстік нұсқасы).

- Жалпы бөлінетін қаржы көлемі - 2157,8 млн. АҚШ доллары.

- Қазақстан территориясы бойынша мұнай құбырының қашықтығы - 2797 шақырым, ҚХР бойынша - 480 шақырым.

- Алдын-ала болжам бойынша қоспаның құрамы - Жаңажол, Өзен, Құмкөл, Каспий шельфі кен орындарының мұнайлары.

- ҚР территориясы бойынша тариф-баррельге 3,3 АҚШ доллары (жеңілдетілген салық салған жағдайда), баррельге 3,98 АҚШ доллары (салық салу жоқ болған жағдайда).

- Ішкі тиімділік (салық салғанға дейін) - 12 пайыз.
- Бөлінген күрделі қаржыларды қайтару мерзімі - 9-8 жыл.
- Күрделі қаржыдан түсетін пайда - 8,5 пайыз.

Жобаны жүзеге асыру стадиясы

ТЭН тиісті толықтырулар мен өзгерістер енгізілгеннен кейін, 2000 жылдың қаңтар айында Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасының Үкіметтеріне жобаны жүзеге асыру жөнінде соңғы шешім қабылдау үшін тапсырылды.

Жүзеге асыру кезеңдері мен графигі:

Батыс Қазақстан-Қытай мұнай құбырын жүзеге асыру жобалау мен құрылысты кезең-кезеңмен бір мезгілде іске асыру, құрылысты бастау 2001 жылға белгіленіп отыр. Құрылысты салу мерзімі - 4 жыл.

5.5.4. Транс Каспий мұнай-газ құбырының құрылысын салу және оған қосылатын транспорттық жүйелердің (ТКТЖ) жобасы

Жобаның мақсаты:

Қазақстан Республикасының Каспий аймағында игеріліп және өндірілген табиғи газ-мұнайды халықаралық рыноктерге шығаруды жүзеге асыру үшін, экспорттық тасымалдау жүйелерін кеңейту.

Жобаны жүзеге асырудың негіздері

1998 жылдың 9 желтоқсанында Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Мобил, Шелл, Шеврон және Қазақойл ҰМ компаниялары арасында қол қойылған "Транс Каспий мұнай-газ құбырларының және оған қосылатын транспорттық жүйелердің техникo-экономикалық негіздерін дайындауға берілген айрықша тапсырма" (Қазақстандық мандат).

Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қатысуы

ҚР Үкіметінің 1999 жылдың 29 сәуіріндегі N 513 қаулысына сәйкес, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК "Айрықша тапсырманың" шарттарына байланысты ТЭН дайындауды жүзеге асыру тапсырылды.

Қаржыландыру көздері:

ТЭН қаржыландыруды Мобил, Шелл және Шеврон компаниялары жүзеге асырады.

Жобаны жүзеге асыру стадиясы

ТЭН дайындау екі кезеңнен тұрады, бірінші - объектілерді жоспарлау және бизнес-жоспар, екінші - техникалық нобайларды дайындау. Барлық дайындық жұмыстарды 21 ай ішінде бітіру керек.

2000 жылдың 3 наурызында Үйлестіру комитетінде бірінші кезең бойынша "

Бизнес-жоспар" қаралды және оны ҚР Үкіметінің қарауына жіберді.

ТКТЖ мұнай құбырының кейбір көрсеткіштері:

Қашықтығы: Қазақстанда - 659, Әзірбайжанда - 491, Грузияда - 218, Турцияда

- 9 5 7 ш а қ ы р ы м .

Жұмсалатын күрделі қаржылардың көлемі - 4 912 мың АҚШ доллары.

Е с е п т е л і н г е н т а р и ф т е р :

Барлық маршрут бойынша Жейханға дейін мұнай айдаудың есептелінген тарифі 4,17 ден 5,15 дейінгі (1999 ж. долл. бойынша) болады. Жобаға салық жеңілдіктерін берген уақытта, тариф 3,36-4,26 \$/барл. төмендеуі мүмкін.

Ж о б а н ы ң б ә с е к е л е с т і г і

Жобаны жүзеге асыру мен оны қаржыландыру Каспий теңізінің қазақстандық секторындағы шельфтен межелеген көлемде мұнай өндіруге байланысты.

5.6. Телекоммуникация жүйелерін қайта жаңарту

ERP және SCADA жүйелерін енгізуді қамтамасыз ету үшін, Компанияның бүгінгі күні ескірген және қажетті сенімділікті қамтамасыз ете алмайтын телекоммуникация жүйелерін толығымен қайта құру қажет. Өндірістік-технологиялық байланыс жүйелері Қазақстан Республикасының территориясында орналасқан барлық өндірістік объектілерінен және мұнай құбырларынан қажетті мәліметтер алу және телефондық байланыс міндеттерін орындаулары керек. Компанияның өндірістік-технологиялық байланыс жүйесіне келесі негізгі компоненттер кіреді: жердегі спутниктік байланыс станциялары, автоматтандырылған сандық телефон станциялары, радио байланыс құралдары және радио релейлік желілер.

Компанияда, әртүрлі байланыс құралдарын пайдаланушылардың кедергісіз бір-бірінен қажетті мәліметтер алуларын қамтамасыз ету үшін, бірыңғай ақпараттық кеңістік құру қажет. ERP жүйесінің шеңберінде, ақпараттар ағымдары мен құжаттар айналымын басқарудың автоматтандырылған электрондық жүйесін енгізу, әртүрлі саладағы ақпараттық-телекоммуникациялық ортаны құру міндеттерін шешеді. Ол кез-келген аймақтағы әріптестерге ПЭВМ бойынша, кез-келген байланыс торабы арқылы (телефондық, сандық, телеграфтық, телекстік) электронды хат, факс, телекс, телеграммалар қабылдайтын жақтың кез-келген байланыс жабдықтарына және керісінше жіберуге мүмкіндік береді; Компанияның телекоммуникациялық жүйесінің ақпараттар орталығында сақтаулы мәліметтерге шығуға мүмкіндік береді.

Байланыс құрал-жабдықтарының 2000 жылдағы жағдайы

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК құрамына Компанияның байланыс құрал-жабдықтарына қызмет жасауды қамтамасыз ететін үш байланыс кәсіпорыны

к і р е д і .

Қазіргі уақытта бұл кәсіпорындар ескірген байланыс құрал-жабдықтарын пайдалануда, олардың негізгі сипаттары төмендегідей:

Жоғарыдағы мазмұндауға байланысты, мұндай жүйелерді пайдалану қиыншылықтарының бірнеше себептері бар:

- Аппаратураларға қажетті қосалқы бөлшектерінің жоқтығы;
 - Кабельдерді жабайы түрде тонау;
 - Ежелгі АТС пайдалану және т.б.

Осыларға байланысты, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 1997 жылы

өндірістік-технологиялық байланыс жүйесін, қазіргі заман талабына сай жетілдіру жөнінде нақты шешім қабылдады. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК өндірістік-технологиялық жүйесі, Қазақстан Республикасының территориясындағы орналасқан өндірістік және мұнай құбырлар объектілеріне мәліметтер беру, алу және телефондық байланыс жасау міндеттерін орындауға тиіс.

ПТСВ құрамы

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК өндірістік-технологиялық байланыс жүйесінің құрамына келесі негізгі компоненттер кіреді:

- 1) жердегі спутниктік байланыс станциясы (ЖС);
- 2) автоматтандырылған сандық телефон станциясы (УПАТС);
- 3) радио байланыс құралдары;
- 4) радио релейлік желі (РРЛ).

Жүзеге асырудың қысқа мерзімді бағдарламасы.

Қазіргі уақытта халықаралық стандарттарға және заман талаптарына сай технологияның негізінде интеграциялық телекоммуникациялар инфрақұрылымын құру жоспарланып отыр.

Жобаның мақсаты:

- Мұнай құбырларын басқарудың өндірістік-технологиялық жүйелерін түбегейлі жаңартуды;
- Кез-келген өндіріс алаңдарын қазіргі заманның байланыс құралдарымен қамтуды;
- өндірістік-технологиялық байланыстың барлық компоненттерін жаңа деңгейде;
- ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК әкімшілік басқаруын қамтамасыз ету.

Шешім:

Үш деңгейлік интегрированған телекоммуникациялық жүйелер құру:

- Талшықты-оптикалық, спутниктік, кабельдік және сымсыз арна

байланыстарына;

- құрылымдастырылған ЛВС;
- SDH, ATM, FR, IP технологиясына негізделген және әкімшілік басқару мен өндірістік басқару үшін қажетті әртүрлі ақпараттар беру жөнінде кең көлемде қызмет көрсетуді жүзеге асырады.

Жобаның негізгі міндеттері:

Қазіргі заман талабына сай, санды технология мен хаттамаларға негізделген интегрированған телекоммуникациялық жүйелер құру.

- Базалық арна байланыс жүйелерін қайта жаңарту;
- Спутниктік арна байланыс жүйелерін қайта ұйымдастыру және дамыту;
- Талшықты-оптикалық магистралдарды құру.
- Базалық телекоммуникация тораптарын (жетілдіру) құру.
- Телекоммуникация топтарын бақылау-өлшеу құралдарымен жабдықтау;
- Кабельдік жүйелерді жетілдіру.

Қазіргі заман талабына сай ЛВС инфрақұрылымын құру.

- Технологиялық қамтамасыз ету жүйелерін жетілдіру;
- Корпоративтік телефон желілерін жетілдіру;
- Ақпараттарды қорғауды ұйымдастыру;

Компанияның технологиялық қызметін радио байланысымен қамтамасыз ету;
Корпоративтік желіні басқаратын орталық құру.

Интегрировтік жүйе құру

Компанияның интегрировтік телекоммуникациялық жүйесі қазіргі заманғы мәліметтер беру ортасы мен сандық технологияға сай негізде жасалуы қажет.

Негізгі жүйелерді қайта жаңарту үшін:

- Спутниктік байланыс арна жүйелерін қайта құру және дамытуды;
- Телекоммуникациялық негізгі тораптар (жаңартылған) құру;
- Бақылау-өлшеу құрал-жабдықтарымен қамтамасыз ету;
- Кабельдік байланыс желілерін жаңарту қажет.

Жүйелерді қайта жаңарту жұмыстарын 2005 жылы аяқтау жоспарланып отыр.

6. Кадрлар саясаты.

Қызметшілердің кәсіпқорлығын одан әрі арттыру мәселелерін шешу үшін, Компания келесі шаралар мен бағдарламаны енгізу және өткізуді қарастырады.

1. Құбыр транспорты, бухгалтерлік есеп, менеджмент салалары бойынша бар оқу курстарының барлығының деректер базасын құру;
2. Шет елдік ұқсас компаниялармен тәжірибе алмасу бағдарламасы;

3. "Карьер жоспары" бағдарламасын енгізу;

4. Оқу орталығын құру.

Мақсат - Компанияның білікті кадрларға сұранысын, кадрларды қайта даярлау және біліктілігін арттыру арқылы қанағаттандыру. Ақпарат-ресурстар орталығын құру шеңберінде:

1. Мерзімді баспа, оқу құралдары, семинарлар мен конференциялардың материалдары негізінде кітапханалық коллекторлар қалыптастыру;

2. Компанияның қызметтеріне қатысты ағымдағы ақпараттар негізінде ақпараттық дайджестерді құру;

3. 10 орындық компьютерлік класс (сынып) ашу;

4. Компьютерлік тематикалық кітапхана ашу.

Мақсаты - Компания қызметшілерін салалық қызметтердің мәселелері

бойынша, толық ақпарат алуларын қамтамасыз ету; қызметшілердің өз беттерімен білімін көтеру, ішкі семинарларды ұйымдастыру үшін қажетті материалдық-техникалық база құру.

Компания қызметшілерін өз жұмыс орындарында оңтайлы пайдалануды қамтамасыз ету үшін:

1. Зерттеу жөніндегі методиканы дайындау;

2. Басшы талаптарына сәйкес, мотивацияны зерттеу жөніндегі бағдарлама құру;

3. Қызметшілерді аттестациялау.

Кадрлар ресурстарын орналастырудың оңтайлы моделін құру мақсатында:

1. Компанияның кадрлық жоспарлау жөніндегі бағдарламасын әзірлеу;

2. Компанияның кадрлық жоспарлау жүйесін нақты жұмысқа енгізу.

Қызметшілердің жетілуі

1. Қызметшілердің жетілуі өндіріс қызметінің маңызды бір факторы болып саналады. Қызметшілердің жетілуі дегеніміз, кәсіптік және біліктілік өсуіне бағытталған шаралардың жиынтығы, ол өзіне мыналарды қосады:

- қызметкерді оқыту;

- қызметкерді ротациялау;

- еңбек нәтижелеріне баға беру;

- резервтермен жұмыс істеу;

- "Карьер жоспары".

2. Компания өзінің қызметкерлерінің жетілуіне жыл сайын қаржы бөледі. Бұл біршама күрделі қаржы бөлумен байланысты, сондықтан, қызметшілердің жетілуіне бюджет қалыптастыру маңызды шара болып саналады.

7 . Қ о р ы т ы н д ы

Жоғарыда белгіленген басымдылық бағыттар және жоспарланған шаралар мен бағдарламалар негізінде, сондай-ақ жүк айналымының маңыздылығын ескере отырып, Компанияның 2000-2005 жылдарға арналған Индикативтік ж о с п а р ы д а й ы н д а л д ы .

1. Осы ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 2000-2005 жылдарға аралығында дамудың Индикативтік жоспарындағы есептеулердің негізгі вариантында Атырау-Самара мұнай құбырының өткізгіштік мүмкіншілігі жылына 15 млн. тонна жағдайындағы жүк айналымы және Қазақстан Республикасының Энергетика, индустрия және сауда министрлігі бекіткен Қазақстан Республикасындағы мұнайдың болжамдық балансы қабылданды.

2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің "Акциялардың мемлекеттік пакетінің дивидендтері және ұйымдардағы мемлекеттік үлестің кірістері мәселелері жайлы " 1999 жылдың 13 тамыздағы N 1159 Қаулысының 1.1 бабына сәйкес акциялардың мемлекеттік пакетіне деген дивидендтер деңгейі бүкіл кезеңге (2000-2005 ж.ж.) Қоғамның таза кірісінің 10% мөлшерінде бекітілді.

3. Бұл Индикативтік жоспар алдыңғы жылдың нәтижелеріне байланысты, жыл сайынғы негізде қайта қаралып және түзетулер енгізілетін болады. Сонымен қатар, мұнай құбырларының сол кезеңдегі жағдайы, сондай-ақ ЖАҚ " ҚазТрансОйл" ҰМТК қолданып жүрген жүйелерге өткізілген мониторинг және диагностика жұмыстарының нәтижелері ескеріледі.

8. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК 2000-2005 жылдар аралығында индикативтік даму жоспарының есептері

1. Бұл есептер ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК барлық қызметтерімен байланысты, Компанияның шығысы мен табыстарын ескереді.

2. Компанияның 2000 жылға арналған шығысы мен табыстары Компанияның 2000 жылға арналған бюджет жобасының шығыс пен табыс бөлігіндегі деңгейде қ а б ы л д а н ғ а н .

3. Табыс бөлігінде жүк айналымы мен тасымалдау көлемінің болжамдары пайдаланып, мұнай өндіруші кәсіпорындардың Мұнай балансы бойынша, ҚР Энергетика, индустрия және сауда министрлігіне берген мәліметтерінің негізінде

құрастырылған табыс болжамы деңгейінде қабылданды. Есептеу барысында долларлық тариф пайдаланды.

Табыс бөлігін калькуляциялау барысында келесі мәліметтер есепке алынды:

- Мұнай өндіруші кәсіпорындардың, ҚР Энергетика, индустрия және сауда министрлігіне берген болжамды Мұнай балансы;

- Компанияның пайдалануға берілуге тиісті инвестициялық жобалары; Атасу станциясындағы мұнай құю эстакадасының құрылысы; Атырау-Самара мұнай құбыр жүйесін кеңейту, сондай-ақ Үлкен Шаған-Атырау мұнай құбыры құрылысының жобасын іске асыру;

- болжамдық көлемде қазақстандық мұнайды айдауға байланысты КТК құрылысын салу және оны пайдалануға беру;

- Ақтау қаласындағы порттың, темір жолдардағы құю эстакадаларының және барлық мұнай құбырлары жүйелерінің өткізгіштік күш-қуаттарын арттыру;

- Мұнай айдау жүйелерін пайдалану отандық мұнай өңдеу зауыттарының барынша жұмыспен қамтамасыз етумен байланысты.

Жоғарыда айтылған фактілерді ескере отырып, Компания табыстарын кезеңдерге байланысты былайша бөлді:

4. Компанияның филиалдары бойынша, 2001-2005 жылдарға арналған шығыс бөлігі ауыспалы және тұрақты болып құрылады:

- Ауыспалыны құрайтындар "Электроэнергия", "Қазандық-пештік отындар" және "технологиялық шығындар" бабына байланысты шыққан шығындар мұнайды айдау көлеміне немесе жүк айналымының, сондай-ақ "Күрделі жөндеу жұмыстары" бабына байланысты шыққан шығындар мұнай құбырларын пайдалану және жүк айналымының режимдеріне байланысты.

Түсетін табыстардың (мұнай айдау немесе жүк айналымының көлеміне) өсуіне байланысты, Компанияның негізгі құралдарын күрделі жөндеуден өткізу, тасымалдау көлеміне тікелей байланысты болады. Ауыспалы шығындардың тағы бір түрі "Амортизациялық" бабы бойынша шыққан шығындар бөлінген күрделі қаржылар, күрделі құрылыс салуды және жобаларды жүзеге асыруды орындауға байланысты.

- Тұрақтыны құрайтындар Компанияның 2000 жылға арналған бюджет жобасы бойынша қабылданған шығатын шығындар деңгейіндегі барлық басқа шығындар баптарынан тұрады.

5-тармақтың қазақша аудармасы жоқ.

5. В анализе развития компании были рассмотрены несколько вариантов с различным процентом по выплате дивидендов. При ставке дивидендов - 50% компании будет недостаточно заемных средств (дефицит средств - до 2006 года), а так же нарушается план по выплате займов. В

соответствии с п. 1.1 Постановления Правительства Республики Казахстан от 13 августа 1999 года N 1159

P991159_

"О вопросах дивидендов на государственные пакеты акций и дохода на государственные доли участия в организациях" установлен уровень начисления дивидендов на государственный пакет акций в размере 10 % от чистого дохода Общества на весь период (2000-2005 годы).

Қағаз мәтiнiнде таблицалар жоқ.

Қосымшалар

2000-2005 жылдар аралығында дамудың Индикативтік жоспары

1 Қосымша

Қолданып жүрген тарифтік методология

1998 жылдың 5 маусымында N 16/1 Қазақстан Республикасының Стратегиялық жоспарлау және реформа жөніндегі Агенттігі мен Баға және монополияға қарсы саясат жөніндегі Комитеті "Қазақстан Республикасының мұнай құбырлары бойынша мұнай тасымалдау тарифін есептеу методикасын" бекітті. Бұл методиканың қажеттілігі Қазақстан Республикасының рыноктік экономикалық қатынастарға өтуге, монополистердің қызметтерін реттеу үшін, қажетті экономикалық негізделген өлшем бірліктерінің құқықтық құжаттарының жоқтығынан туындап отыр. Компания жаңа тарифтік методологияны (қолданып жүрген дүние жүзілік стандарттармен сәйкестендірілген) дүние жүзінде мұнайдың бағасы төмендеу тенденциясы біліне бастаған кезде енгізілді.

Қолданып жүрген тарифтік методологияның негізделген принциптері, іске асырылған активтер капиталының құнын қайтару болып саналады, атап айтқанда :

- Пайдалануға шыққан қажетті шығындарды қайтару;
- Тасымалдау процесстері кезінде іске асырылған өндірістік активтерден түсетін пайдалардың мөлшері мен есептерін белгілеу.

Сонымен қатар, бұл "...методикасы" қазіргі уақытта ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК сұраныстарын толығымен қанағаттандыра алмай отыр, сондай-ақ 1,5 жыл жұмыс істеген кезде бұл "методиканың" кемшіліктері анықталды.

Қолданып жүрген тарифтік методологияның кемшіліктері

1. Компанияның негізгі қорын нақты бағалауға сәйкестендіріп, негізгі қордың дәл құны және осыған сәйкес амортизацияға бөлінген қаржы көлемі шаққан шығындар мен негізгі қордың құнында көрсетілмейтіндігін атап өткен қажет. Активтер құны бухгалтерлік мәліметтер сәйкес негізгі қордың қалдық құнына байланысты анықталады. Ал, егер нақты көрсеткіштерге келетін болсақ, бұл құн бухгалтерлік мәліметтерден алты есе жоғары болады. Осыған байланысты Компания негізгі пайданы ала алмай отыр.

2. Капитал құны көптеген қауіп-қатерлерге байланысты қалыптасады, ал ол дүние жүзіндегі құбырмен тасымалдаудың нақты көріністерін толығымен б е й н е л е й а л м а й д ы .

3. "Қазақстан Республикасындағы магистральдық мұнай құбырлары бойымен мұнай тасымалдаудың тарифін есептеудің методикасына" сәйкес, жекеленген маршруттар бойынша мұнайды айдаудың еңбекақы мөлшерінің негізгі тарифтері, әрбір объектілер үшін белгіленген, оның қашықтығы мен үлес тарифтері ескеріле отырып шығарылады. Сондықтан, мұнайды тасымалдаудың құны маршруттың қашықтығына тікелей пропорционалды болады. Бұл барлық клиенттер үшін біркелкі мүмкіндік жасау принциптеріне толығымен жауап бермейді, өйткені Магистралдық мұнай құбырынан қашықтау орналасқан участіктеріндегі мұнай өңдеу кәсіпорындары (Қаламқас, Қаражамбас) жан-жақты тежеулер жасап отыр.

4. Табыс тарифіне болашақта:

а) жаңа қуат күштерін салуға;

б) қолданып жүрген қуат күштерін қайта жаңартуға келетін инвестициялар к ө л е м і к ө р с е т і л м е й д і .

Бұл инвестициялардың құны жаңа қуат күштерін пайдалануға қосқан кезде ғана табыс көрсеткіштеріне қосуға болады. Сондықтан, компания мұндай барлық инвестицияларды өз немесе тартылған қаржылар есебінен қаржыландырулары керек. Мұндай капиталдың негізгі сомалары болашақ тарифтерге салынған амортизациялыққа бөлінген қаржы есебінен толықтырылады, ал табыс капитал құны есебінен қамтамасыз етіледі.

Қолданып жүрген тарифтік методологияның жоғарыда айтылған кемшіліктерін ескере отырып, қазіргі уақытта ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК " Артур Андерсен" консалтингтік компаниямен бірігіп, қазіргі кездегі дүниежүзілік стандарт пен талаптарды толығымен қанағаттандыратын тарифтік методологияны жетілдіру жөнінде ұсыныстарын дайындады.

Жаңа тарифтік методология

Қолданып жүрген тарифтік методологияны жетілдіру жөніндегі ұсыныстар
мыналарды :

негізгі қор құны және амортизацияға бөлінетін қаржы, тарифтік құрылым және табыс мөлшерінің есебі айқындайды.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК негізгі қорларының құны және
амортизациялыққа

қаржы бөлу

Қазіргі уақытта ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК активтерінің баланстық құны нарықтық құннан әлде қайда төмен, 1998 жылдың шілде айында есептелінген еңбек ақы мөлшерінің кіріс бөлігі қолданысты жүрген активтердің нарықтық құнының 15 пайыздық деңгей көлемінде қаралған болатын.

Негізгі қорлардың құнын қайта бағалау, олардың қалдық құнын Компания өмір сүріп отырған нарықтық жағдайларға сәйкестендіру міндеттерін қояды.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қайта бағаланған активтері Компания балансына алынады. Алдын ала жасалған есептер мынаны көрсетеді:

Біріншіден, қайта бағаланған активтердің үлкен бөлігі, яғни бағаланғанға дейінгі жиынтығының 15 пайыз көлемінде салық төлеуге.

Екіншіден, егер Компанияның барлық негізгі қаржыларының нарықтық құндарының тарифтерін реттеу мақсатында тез арада қайта бағалау жасалған жағдайда, онда амортизацияға бөлінген қаржы мен активтердің табыс бөлігін ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қолданыста жүрген барлық активтеріне қоса есептегенде ол тарифтердің айтарлықтай өсуіне әкеледі.

Осыған байланысты, осындай қолайсыз жағдайларды қайталамау мақсатында Компания өзінің барлық активтерін негізделген нарықтық құнын бағалауды жоспарлап отырған жоқ, тек қана негізгі топтарға жататын өндірістік активтерді, оларға қоса магистралдық мұнай құбырлар тобына жататын "шиналарды, құрал-жабдықтар мен таратқыш қондырғыларды" және "көліктерді" бағалауды
жоспарлап отыр.

Бүгінгі күні ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК негізгі қорларын қайта бағалауды өткізу қажеттілігі төмендегі факторларға байланысты:

- ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК негізгі қорлар құнының төмендігі, оларды таза пайда табудан құр қалдыруда, ал түскен таза пайдаларды қолданып жүрген инфрақұрылымдарды кеңейту және қайта жаңарту жұмыстарын инвестициялауға
жұмсалған болар еді.

Негізгі қорлар құнының төмендігі мемлекетті қосымша табыстан, яғни ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жоғарғы табыстарынан республикалық бюджетке (НДС және табыс салығы) және негізгі қорлар құндарының жоғары болуынан (мүлік салығы) жергілікті бюджетті түсетін салықтардан құр қалдырады.

Активтердің төменгі құны есебінен пайда мөлшерін көтеру әдісіне келсек, инвесторлар мен мұнай өндіруші компаниялар тараптарынан түсінбеушілік туады. Бұл әдіс негізінен қысқа мерзімдерге ғана тиімді.

Сондықтан, Компания бұл мәселелердің шешу жолы Компаниялардың негізгі қорларын қайта бағалау деп түсінеді. 1999 жылдың қазан айында ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК негізгі қорлардың нақты нарықтық құнын алатын компаниялар арасында тендер өткізілді. Бұл тендердің қорытындысы бойынша жеңіске американдық "Американ" бағалау компаниясы жетіп, қазіргі уақытта өз жұмыстарын 2000 жылдың 10 наурызында аяқтау туралы Компаниямен келісімге қ о л қ о й ы л д ы .

Қайта бағалаумен байланысты туындаған елеулі қиыншылықтар

А. ЖАҚ "ҚазТрансОйл ҰМТК қайта бағаланған активтері Компаниялар балансына алынады. Бұл қайта бағаланғанға дейінгі жалпы соманың 15 пайызы көлемінде қайта бағаланған активтерден салық төлеумен байланысты. Сондықтан, бұл салық өте жоғары болады.

В. Тарифтерді есептеу үшін, негізгі қорлардың құнын нақты ақшамен бағалау қажет, ол үшін Қазақстан Республикасының табиғи монополияларды реттеу, бәсекелестікті қорғау және шағын бизнесті қолдау жөніндегі Агенттіктің келісімі қ а ж е т .

Негізгі қорларды нақты ақшамен бағалау мынадай мүмкіншіліктер береді:

- теңгенің девальвацияға ұшырау мүмкіндіктеріне байланысты Компания активтерінің одан әрі құнсыздануына жол бермейді;
- несие берушілер үшін инвестицияның тұрақты қамтуын қамтамасыз етеді, сондықтан бұл әділетті бағамен капиталға жол ашатын негізгі құрал болып с а н а л а д ы .

С. Амортизацияға бөлінетін қаржы да тарифтерді қалыптастыруда маңызды аспекттердің бірі болып саналады.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК салықтық есеп беру үшін, өздерінің негізгі қаржыларын бұрынғыша есепке алатын болады, яғни, міндетті есеп беруге сәйкес және шегеруге жататын амортизацияға бөлінген қаржылар деңгейі бұрынғыша қалады. Бірақ, реттеуші органдарға берілетін есепте активтердің нақты құндары (яғни өте жоғары) және тарифтерді қалыптастыру мақсаты үшін амортизация көрсетілетін болады, онда ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК табысы міндетті есеп беруге қарағанда салықты шегергенге дейінгі жағдайдан төмен болады. Сондықтан, табыс мөлшерлерін есептегенде оны активтерге қосымша түрінде ескерген жөн, өйткені Қазақстандағы қолданып жүрген салық ережелері амортизацияларға шығатын шығындарды ескермейді, ал ол болса инвестициялардың негізгі жалпы сомасын табыс көздері есебінен толтыруға

және табыс салығы салуға алып келеді.

Т ұ ж ы р ы м .

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК аз шығын шығару арқылы капиталдар рыногіне шығу факторы негізгі қаржыларды долларға сәйкестендіру активтерді қайта бағалауды өткізуге байланысты емес. Негізгі қаржылардың құнын сәйкестендіру баламалығына қосымша, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК өзінің экономикалық құнын сақтау үшін, айналымдағы таза капиталды да сәйкестендірулері қажет.

Табыс мөлшерлерінің есебі.

"Капиталдың құны" орташа мөлшер көлемі болып саналады:

- а) салықты шегергенге дейінгі капиталға қосылатын нарықтық табыс;
- б) тарифтік кезеңге сәйкес қарыз капиталы мен акционерлердің үлестерін "өлшегіш" коэффициенті ретінде қолданатын қарыз капиталының құны "капитал құны" болып саналады.

Қолданып жүрген методологияға сәйкес, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК өзінің меншік капиталына салық төлегеннен кейін ғана табыс мөлшерін, өндірістік, құрылымдық және басқада қауіп-қатерлердің түрлерін және АҚШ 30 жылдық мерзімге арналған қазыналық облигациядан түсетін пайда мөлшеріне ескеріп есептеген.

Шешу жолдары - "Артур Андерсен" консалтингтік компаниясының табыс мөлшерін есептеу жөніндегі жаңа ұсыныстарын қабылдау.

Капитал құнын, әсіресе акционерлік капитал құнын анықтау халықаралық капитал рыногімен тығыз байланыста болуы керек. Оның негізгі себебі, инвесторлар өздерінің капиталын барлық салық түрлерін төлегеннен кейін, пайда табатынына көздері жетпейінше өз капиталдарын инвестицияламайды.

Бірінші кезең, қажетті салынатын салықтардан есеп айырысудан кейінгі пайдадан тұрады, онымен ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК реттеуші органдар үшін есеп беру ережесіне сәйкес, капитал салған инвесторлармен есеп айырысуларына болады.

Капиталға табыс американдық мұнай өткізуші компаниялардың қарапайым акцияларының құнын көтеруден және алғашқы дивидендтік кірістерден қалыптасады. Сақтандыруға байланысты қауіп-қатерлерге қосылатын үстеме, Қазақстан бойынша бірінші сыныптағы несиemen салыстырғанда, рыноктағы долларлық еврооблигацияның жалпы айырмасына теңестіріледі. Егер, акциялар Қазақстаннан тыс жерлерге сатылмаса, онда оған акцияларды теңгеге деноминировалап сатуға салынатын және Қазақстаннан тыс жерлерде оны АҚШ долларына айырбастауға салынатын кез-келген салықтың мөлшерін қосқан жөн. Қауіп-қатерлерді реттеуге қосылатын үстеме, екі себептерде пайда болуы мүмкін. Біріншіден, табыс мөлшеріне қосылатын қосымша реттеуші органдардың рұқсатымен іске қосылған активтерді қайта бағалауды алдын-ала болжалау

дәрежесімен байланысты болады. Екіншіден, айырбас курсына жарым-жартылай тұрақты баға қою, табыс мөлшеріне қосылатын қосымшаны біршама дәрежеде өсіреді.

Бұдан әрі (2 кезең) акционерлік капиталдар мен қарызға беретін капиталдардың құнын есептеу қажет.

Бұдан әрі (3 кезең) реттеуші органдар үшін есеп беруде амортизациялық қаржыға салынатын салық үшін резерв (қор) қалыптастыру қажет. Бұл салық өседі, өйткені, активтерге салынатын амортизациялық бағалар салықтық есеп беру үшін емес, реттеу мақсаттары үшін қайта бағаланады және салық амортизациясынан көп болады.

Ақыры (4 және 5 кезеңдер) 2 және 3 кезеңдердің нәтижелерін Компанияға халықаралық капиталды өз еріктерімен салуды ынталандыру, салықтарды төлегеннен кейін табыс табуды қамтамасыз ету және шыққан шығындардың пайыздарын жабу, активтерді АҚШ долларымен реттеу мақсатында индекстеп есептеп қосу үшін біріктірген қажет.

Мұнайды тасымалдаудың тарифтік құрылымы

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қазіргі кезде қолданып жүрген тарифтік құрылымы өте қарапайым. Барлық тарифтік түсімдер мұнай айдауға төленген төлемдер есебінен түседі. Алдыменен тарифтік үлес есептелінеді, одан кейін әрбір құбыр участкілері үшін, тасымалдау тарифі жеке-жеке төмендегі формула бойынша есептелінеді:

$$\begin{aligned} & \text{Тарифтік түсім} \\ \text{Тарифтік үлес (1000 км. * 1 тоннаға)} &= \frac{\text{Тарифтік түсім}}{\text{Жүк айналымы}} \times 1000 \text{ км} \\ & \text{Тарифтік үлес (1000 км.)} \times \text{участкі қашықтығы} \\ \text{Тасымалдау тарифі (1 тоннаға)} &= \frac{\text{Тарифтік үлес (1000 км.)} \times \text{участкі қашықтығы}}{1000} \end{aligned}$$

Қарапайым ғана ереже, бірақ, бұл қуат күштерінің операторларын, сондай-ақ тұтынушыларды ынталандыру жолдары арқылы қуат күштері мен тиімділікті арттыру үшін елеулі мүмкіншіліктерді пайдалануға мүмкіндік жиі бермейді. Атап айтқанда, нарықтық бәсекелестік жағдайларда қуат күштерін толығымен пайдаланбасаң, онда қызмет көрсету бағалары біршама төмендейді.

Қолданып жүрген тарифтік құрылымға сәйкес, мұнайды тасымалдау бағасы маршрут қашықтығына тікелей пропорционалды және бұл компания қызметіне өзінің кері әсерін тигізеді, өйткені, кен орындары мұнай құятын пункттерден (

Атыраудағы және Самарадағы МӨЗ) қашықта орналасқан.

Мысалы, Қаламқас және Қаражанбас кен орындары қашықта орналасқандықтан Самараға 1 тонна мұнай тасымалдау үшін, тиісінше 14,7 және 14,1 доллар көлемінде төлесе, ал "Теңгізшевройл" компаниясы 7 доллар көлемінде төлейді. Жоғарыда айтылған екі кен орындарында мұнай өндіру бағалары, "Теңгізшевройл" компаниясының мұнай өндіру бағаларынан әлде қайда жоғары. Қаламқас және Қаражанбас кен орындарында мұнай өндірудің көлемін арттыруға, оны тасымалдауға және өндіруге шығатын шығындардың жоғарылығы кедергі болады, ал ол мұнай тасымалдау жүйелерінің қуат күштерінің артуына кері әсерін тигізуі мүмкін.

Тарифтік үлес пен пошта маркаларының тарифіне - жаңаша көзқарас

Дүниежүзілік практикада монополиялардың субъектілеріне қызмет көрсетудің алуан-алуан тарифтік құрылымдары бар. Біздің ойымша, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тұрақты шығындарды бөлудің негізгі үш механизмын пайдалана алады, оларды қызмет көрсетудің әрбір түрлеріне жеке-жеке немесе бір-бірімен байланыста қолдануға болады:

- 1) Жүк айналымына негізделген тасымалдау тарифі;
- 2) Тасымалданатын өнімдердің көлеміне негізделген "пошта маркаларының" тарифі ;
- 3) артық тиелген жүктің тарифі.

1 және 2 факторларды ескі тарифтік бөлісу әдісімен біріктіре отырып қолдану ұзақ қашықтарға тасымалдау немесе аздап жұмыс қуаты аздап жүктелген мұнай құбырлары участіктерінің тарифін елеулі төмендетуі мүмкін және жұмыс қуаты барынша жүктелген немесе қысқа қашықтарға тасымалдау тарифін көтеруі мүмкін. Сонымен қатар, бұл жалпы жүк айналымының елеулі түрде белсенділігін арттыруға, қызмет көрсету сапасын көтеруге және түсетін қаржы көлемінің ұлғайуына көмегін тигізеді. Ал, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК болса жаңа қуат күштерін салуға қайта инвестиция жасай алар еді.

"Пошта маркаларының тарифі" мұнай құбырлар жүйесіне жіберілген 1 тонна мұнайға тікелей шығатын шығындарды шамамен болжалайды. Ал, көпшілік тікелей емес шығатын шығындар іс жүзінде трансакцияларға қызмет көрсетуімен және бухгалтерлік есепке алу, есеп берумен, мұнайды есепке алумен байланысты және ол шығатын шығындар маршрут қашықтығына емес, тасымалдау көлеміне байланысты ғана .

Жоғарыда айтылған проблемаларды шешу үшін, жүк айналымы мен "пошта маркаларының" тарифіне негізделген тасымалдау тарифімен біріктіріп қараған лайықты болар еді .

Тарифтің бір бөлігі, компанияның тікелей емес шыққан шығындарын қоса есептеп, мұнай тасымалдау жүйесіне жіберілген 1 тонна мұнайдан өндіріліп

алынар еді. Тарифтің екінші бөлігі, немесе тарифтік үлес болып табылатын бөлігі , айдалған 1 т./км. мұнай және нақты мұнай құбырлары участігінің есебінен есептен шығаруға болатын тікелей шығатын шығындар негізінде есеп а й ы р ы с а д ы .

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК аралас тариф:

1. Қаламқас және қаражамбас кен орындарында мұнай өндіруді ынталандыруға және осыған сәйкес ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тасымалдау қызметінің көлемін ұлғайтуға;

2. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мұнай құбырлар жүйесінің қызметіне тұтынушылардың барлығына бірдей жағдай жасауды қамтамасыз етуге м ү м к і н д і к б е р е д і .

Қ о р ы т ы н д ы :

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК, қазіргі жағдайда бейімділігін сақтауға және компанияның тасымалдау жүйелерін тиімді пайдалану үшін, қолданып жүрген тарифтік методологияны дамыту қажет деп санайды.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жаңа мыңжылдықтың табалдырығында тұр. Болжам бойынша 2002 жылы Каспий Құбырларының Консорциумы (КҚК) іске қосу жоспарланып отыр. Каспий Құбырларының Консорциумын іске қосу мұнай өндіруші компанияларға мұнай тасымалдаудың балама жолын беріп отыр. Бұл қазіргі кезде қолданып жүрген КТО құбырлар жүйесіне бәсекелестік туғызады, сондықтан, бизнесті қолдау көрсету мақсатында Компания өзінің тасымалдау жүйесін қолданып жүрген клиенттерге жан-жақты жағдайлар жасау керек. Бұл үшін, КТО тасымалдау инфрақұрылымдарын дамыту қажет, жаңа объектілерді іске қосу керек, ол біршама өзінің және несие капиталдарын талап етеді. Сондықтан, компанияның мұнай тасымалдаудағы көрсететін қызметінің сапасы мен тарифі, мұнай өндіруші кәсіпорындарының тасымалдаудың балама жолдарын пайдалануға, яғни, КҚК, темір жол, өздерінің құбырларын салуға себепші

болмаулары керек.

Осыған байланысты, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК несие қаржылары есебінен күрделі қаржы бөлуді бағдарламасын дайындады, ол 2000 жылы жүзеге асады. Бұл бағдарлама Қазақстан Республикасының мұнай өндіруші компаниялардың сұраныстарын сапалы және толығымен қанағаттандыру үшін, ЖАҚ "ҚазТрансОйл"

ҰМТК өте қажетті инвестициялық жобаларды қамтиды. Компания бұл жобаларды

2005 жылға дейін аяқтауды жоспарлап отырғандығын атап өткен жөн.

2 Қосымша

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК несиеге қаржы алу есебінен жүзеге асырылатын инвестициялық жобалардың сипаттамасы

1. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК міндеттенуіне байланысты тартылған қаржылар

есебінен жүзеге асырылатын, жобалар тобы.

- SCADA жобасы;
- Атырау-Самара мұнай құбырын жаңарту және қайта құру жобасы;
- Кеңкияқ-Атырау мұнай құбырының құрылысын салу;
- "Атасу" мұнай айдау станциясында темір жол эстакадасын салу жобасы;
- Павлодар-Шымкент мұнай құбырының Қарақойын-Атасу участігін қайта құру жобасы (реверсировтік мұнай құбыры);
- "Атырау-Самара мұнай құбырының Атырау мұнай айдау станциясында жоғары жабысқақ мұнай құю торабының" жобасы;
- "Құмкөл бас мұнай айдау станциясының" жобасы;
- Жапондық "Мицуи" арнайы техникаларын сатып алу жөніндегі жоба;
- "Унифлюкс" үлгідегі жолда қыздыру пешінің жобасы;
- "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының жобасы;
- Астана қаласын газбен қамтамасыз ету мақсатында, "Петропавловск-Көкшетау-Астана" мұнай құбырын газ құбыры етіп қайта өзгертудің жобасы;
- "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының күш-қуатын жобадағы межеге жеткізудің жобасы.

2. Инвестициясыз жүзеге асырылатын жобалар тобы

Бұл топқа, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тарабынан инвестициясыз жүзеге асырылатын жобалар кіреді, оларда компанияның операторлық құқығы бар немесе оны алулары мүмкін, олар:

- Каспий Құбырларының Консорциумы (КҚК) мұнай құбырының жобасы;
- Үлкен Шаған-Атырау мұнай құбыры (Жаңа құбыр).

3. Болашақтағы ұзақ мерзімді жобалар тобы

Бұл топқа шельф кен орындарындағы мұнай өндірудің көлемі мен оны өндіруді бастау мерзімдеріне байланысты, болашақтағы ұзақ мерзімді жобалар жатады. Бұл жобаларды жүзеге асыру мерзімі шамамен 2005 жылдан кейін басталады. Бұл жобаларға:

- Ақтау портын қайта құру мен кеңейту және танкерлік (баржалық) тасымалдауды ұйымдастыру;
- Батыс Қазақстан-Алашанькоу (Қытай) экспорттық мұнай құбыры;
- Қазақстан-Түркіменстан-Иран мұнай құбыры;
- Батыс Қазақстан-Баку-Джейхан ТрансКаспийлік мұнай құбыры.

2.1. Қосымша

SCADA - жобасы

Құбырлардың технологиялық объектілерін басқару жүйелерін қалыптастырудың негізгі принциптері

Сорғыш станциялары мен құбырларды басқару жүйелерін қалыптастырудың негізгі принциптері құбырларды бір орталықтан басқару мен бақылауды жүзеге асыруды, сонымен қатар, мұнай ағатын жерлерді интенсивті тауып алу қоршаған ортаны қорғау, технологиялық процестердің тұрақтылығы, құбырлар жұмыстарының жоғары сенімділігін қамтамасыз ету, құбырлар жұмыстарының үзілістерін мейлінше азайту және пайдалану қауіпсіздігін қамтамасыз ету керек. Сорғыш станциялары мен жылыту пункттері вертикальды құрамдастырылған бақылау және мәліметтер жинау диспетчерлік жүйесіне (SCADA жүйесі) қосулары керек және оларға бақылау орнату керек. Орталық диспетчерлік пункттегі SCADA жүйесі бірқалыпты жұмыс тәртібінде құбырлар жүйелерінің тиісті бір бөлігіндегі мұнай аққан жерлерді табуды және диспетчерлік бақылау қызметін орындауды қамтамасыз ететін болады. Жергілікті жерлерде мұнай жылыту және мұнай айдау пункттерінің басқару қызметтерін қашықтық терминалдар (ҚТ) немесе бағдарланған логикалық бақылаушыларды (БЛБ) пайдалану арқылы орындайтын болады.

Негізгі қызметтер мен міндеттер

1. Технологиялық процестерге оперативтік диспетчерлік бақылау мен басқару.
2. Нақты уақытқа байланысты технологиялық процестердің ахуалдары жөнінде объекті-бағытталған динамикалық графикалық мнемонабайын қалыптастыру.
3. Автоматтандырылған объектілердегі апаттарды, басқада оқиғаларды тіркеу және баспа беттерінде нақты бейнелеу.
4. Нақты уақытқа байланысты бақылаудағы технологиялық параметрлердің маңызды тренділерін қалыптастыру.

5. Мұнай құбырлары бойынша аққан мұнайларға оперативтік бақылау.
 6. Мұнайға оперативтік есеп жүргізу.
 7. Электроэнергияларға оперативтік есеп жүргізу.
 8. Есепке алу-есептесу және есеп беру операцияларын жүргізу.
 9. Электро және химиялық қорғау құралдарының жұмыстарын басқару және бақылау.
 10. Технологиялық процестерді тиімділеу.
 11. Оперативтік-анықтау қызметтері
- Осы қызмет жиынтықтарынан әртүрлі төрт SCADA - участкілер түрі шығады.
- Диспетчерлік Бас басқарма - ДББ
 Филиалдың Орталық диспетчерлік пункті - ОДП
 РНУ жергілікті диспетчерлік пункті - ЖДП
 СПН, НПС жергілікті диспетчерлік пункт - ЖДП

ДББ, ОДП, РНУ және жергілікті жерде орналасқан SCADA жүйелеріне құбырлардың технологиялық объектілерінен түскен ақпараттар жиналады және өңделеді, ал ол мәліметтерді оперативтік объектілерде орналастыратын болады. Мұндай конфигурациялар объектіге бақылау жасау жүйесінде бір мезгілде төрт жеке пункттерді орындауды қамтамасыз етеді.

Бірқалыпты жұмыс тәртібінде әрбір уақыт ішінде басқару қызметін орындау тек қана бір пункттен рұқсат етілетін болады. Ал, жалпы жағдайларда басқаруға бұйрық беру ОДП орындалатын болады.

Жүйелерді құрудағы мақсат:

- бағдарланған бақылаушылар негізінде компанияның құбырлармен тасымалдау басқармасының сенімді және жоғары тиімді құрылымдарын, сонымен қатар құбырлардың бір бөлігінде және ОДП, РДП, ЖДП деңгейлері үшін дербес ЭЕМ дайындау және енгізу

- жылуэнергетикалық шығындарды есептей отырып құбырлар арқылы айдалған мұнайдың көлемін орындау жөнінде АСУ ПЭД ЕИСУ ақпарат беруді қамтамасыз ету

- автомат жүйелеріндегі физикалық және моральдық ескірген жабдықтарды ауыстыру қызметтерді орындаудың сенімділік деңгейін арттыру функциялық мүмкіншіліктерді кеңейту, алынатын ақпараттардың нақтылығын арттыру

- компанияның орталық және филиалдар офистерін, РНУ, НПС диспетчерлік-басқару пункттерін жоғары техникалық деңгейде құру.

SCADA жүйелерінің көмегімен бақыланатын құбырлар жабдықтары мен объектілерін сипаттау

SCADA жүйесі орталықтандырылған диспетчерлік бақылау жасауды және

барлық құбырлар жүйелерін басқаруды қамтамасыз етуі керек.

SCADA жүйесі КТО құбырындағы келесі объектілерді басқару және бақылау қызметтерімен:

- темір жол және теңіз терминалдары бар сорғыш станцияларын;
- мұнайды жылытатын пеші бар және резервуарлар паркі бар сорғыш станцияларын;
- жылытатын пеші бар сорғыш станцияларын;
- жылыту пункттерін;
- жол бойындағы тиек арматурасы бар бақылау пункттері;
- құбырларды катодтық сақтандырғышы бар станцияларды қамтамасыз етеді.

Сорғыш станциялары мен жылыту пункттері SCADA жүйесі мұнай айдау станциялары (МАС) мен жылыту пункттерінде

келесі параметрлер бойынша басқару және бақылау қызметтерін жүзеге асыратын болады:

- жекелеген жабдықтар топтарына емес, барлық объектілерге қатысы бар эксплуатациялық параметрі мен басқару қызметтерін;
- объектілердің ішкі жүйесіне қатысты, басқару функциялары мен пайдалану параметрлері (электрмен қамтамасыз ету істен шыққан жүйелерді тоқтату (АО), өрт және газ дыбыс беру жүйелері және т.б.);
- объектілерде пайдаланатын, модульдік қондырғыға қатысты, басқару функциялары мен пайдалану параметрлері.

2.2. Қосымша

Атырау-Самара мұнай құбырын қайта құру және жаңарту жобасы

Жобаның мақсаты:

Атырау-Самара мұнай құбырының өткізу мүмкіншілігін жылына 10,05 млн. тоннадан 15 млн. тоннаға дейін арттыру арқылы Қазақстанның мұнай өндіруші компанияларының өнімдерін Европа рыноктеріне экспортқа шығаруын өсіру.

Жобаға қатысушылар

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және АҚ "Транснефть"

Бас жобалаушы:

Москва қаласындағы АҚ "Гипротрубопровод"

Магистральдық құбырларды жобалау жөніндегі институты.

Жобалаудың негіздері

- ҚР Премьер-Министрінің орынбасары Ж.С.Кәрібжанов пен РФ Үкіметі Төрағасының орынбасары В.А.Густовтың 1999 жылдың 6 қаңтарындағы жұмыс бабындағы кездесулерінің N 327 хаттамасы.

- 1999 жылдың 25 ақпанында қол қойылған отын-энергетикалық кешендерді дамыту және ынтымақтастық туралы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы шарттың хаттамасына 1999 жылы өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөніндегі хаттама.

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылдың 29 наурыздағы "Тасымалдау құбырларының жекелеген мәселелері туралы" N 513 қаулысы.

Қ а р ж ы л а н д ы р у к ө з д е р і

Үкіметаралық шартқа сәйкес қазақстан жағы жобаны толық көлемде қаржыландыруды және ресей бөлігін инвестициялауды ұйымдастырады. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК АҚ "Транснефть" компаниясымен Ресей Федерациясы территориясында жұмсалған инвестицияларды қайтару жолдарын келіседі.

Атырау-Самара мұнай құбырымен мұнай айдау кепілдігін беру арқылы, халықаралық қаржы институттарынан несие қаржылар немесе жүйені пайдаланатын мұнай өндірушілердің тікелей инвестицияларын алулары мүмкін.

Жобаның экономикалық көрсеткіштері

- Жобаның құны шамамен - \$33,57 млн. құрайды,

о н ы ң і ш і н д е ,

Қазақстан территориясы бойынша - \$ 20,83 млн.

Ресей территориясы бойынша - \$ 12,74 млн.

- Инвестицияларды қайтару жолдары - мұнайды тасымалдауға тариф.

- Жұмсалған қаржылардың орнын толтыру мезгілі - 4-5 жыл қазақстандық у ч а с т і г і ү ш і н ;

2-3 жыл ресей участігі үшін.

Ресей участігі бойынша жұмсалған қаржылардың орнын толтыру ресей жүйесі арқылы өтетін транзит есебінен түскен қосымша тарифтік үлесті есепке алған жағдайда өтеледі деп анықталған.

- Қайта құру мерзімі - 1 жыл.

Мұнай құбырын кеңейткенге дейінгі техникалық көрсеткіштері:

- Мұнай өткізу мүмкіншіліктері - 10,5 млн, тонна/жылына

- Мұнай құбырының жалпы ұзындығы - 683 шақырым, оның ішінде.

Қазақстан территориясы бойынша - 535 шақырым, Ресей Федерациясы территориясы бойынша - 148 шақырым.

- Құбырдың диаметрі Атырау мұнай айдау станциясының 697-919 шақырымдарында 1020 мм., 919-1394 шақырымдарында 720 мм.

- Сорғыш станцияларының саны - 4 (Атырау, Індір, Ү.Шаған, Ү.Черниговка).

Мұнай айдау станциялары жылыту пункттерімен біріктірілген.

- Жеке тұрған жылыту пункттерінің саны - 4 (Сахарный, Карманова, Антоново, Маштакова).

- Жұмсалған қаржылардың орнын толтыру мерзімі - 4-5 жыл.

Жаңарту мен қайта құрудың көлемі:

- Атырау, Індір, Ү.Шаған мұнай айдау станцияларын жартылау қайта құру және Сахарная мұнай айдау станциясының құрылысын салу.

- Үлкен Черниговка мұнай айдау станциясын толығымен қайта құру.

Жоба бойынша атқарылып жатқан жұмыстардың жағдайы.

- Ағымдағы жылдың 24 мамырында Батыс Қазақстан аумағындағы кен орындарында жұмыс істеп жатқан мұнай өндіруші компаниялар үшін, жобаның тұсау кесері өткізілген болатын.

- Мұнай жеткізуге мүдделілермен мұнайды жеткізіп тұруға кепілдік беру арқылы ұзақ мерзімді (инвестиция мерзімі қайтқанға дейін) Шарт жасау жөніндегі келіссөздер жүргізілуде.

- Инвестициялардың негіздері туралы дайындық жұмыстары аяқталып және мемлекетаралық сарапшылардың оң шешімдерін алды.

- Жүргізілген зерттеу жұмыстарының нәтижесіне байланысты 1999 жылдың 3 маусымдағы ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және АҚ "Транснефть" компаниясының өкілдері өткізген мәжілістің хаттамасында, қолданып жүрген Атырау-Самара мұнай құбыры, тәулігіне бірқалыпты мұнай айдаған жағдайда жылына 12 млн.тонна мұнай өткізуді қамтамасыз ете алатындығы аталып өтті.

- Ең аз инвестициямен Атырау-Самара мұнай құбырының өткізу мүмкіншіліктерін арттырудың балама жолдарын қарастыру жалғасуда. Бұған антитурбуленттік қондырғы пайдаланғанда ғана қол жеткізуге болады. Атырау-Самара мұнай құбырында CONOCO және FORTUM компанияларының антитурбуленттік қондырғыларын өндірістік-тәжірибе сынағынан өткізу жөніндегі келісімге қол жеткізілді және ИПТЭР институтымен сынақтан өткізу бағдарламасын дайындау жұмыстары жүргізілуде.

- Сонымен қатар ТШО квотасын көтеру, айдалатын қоспалардың қасиеттерін реологиялық жақсарту есебінен мұнай құбырының өткізгіштік мүмкіншіліктерін арттыруға болады.

Қазіргі уақытта туындап отырған проблемалар

- Ресей мұнай құбырлар жүйелері арқылы ұзақ мерзімге берілген транзиттік кепілдіктің болмауы, алыстағы шетелдермен мұнай тасымалдау көлеміне кепілдік беру туралы шарт жасауды тежеп тұр, ал ол өз кезегінде жобаны қаржыландыруды ұйымдастыруға кедергі жасауда. 2000 жылдың 15 ақпанда болып өткен үкіметаралық комиссияның хаттамасында 2000 жылдың 15 мамырына дейін Ресей жағының алыстағы шетелдерге арналған транзиттік квота

кепілдігін ұзақ мерзімге (кемінде 5 жылға) беру туралы Шарт жобасын дайындау қ а р а с т ы р ы л ғ а н .

Үлкен Черниговка мұнай айдау станциясында қолданып жүрген сорғыш-күш қуат беру жабдықтарының мұнай өткізу мүмкіншіліктері аз. Егер антитурбулентілік қондырғыны пайдаланудан тиімді оң нәтиже алған жағдайда, бұл тәсілді қазақстанның Індір-Үлкен Шаған участігінде ғана пайдалануға болады. Егер ресей участігі бойынша өнімділікті жылына 12 млн.тоннадан асырған жағдайда, онда Үлкен Черниговка мұнай айдау станциясын тез арада қайта жабдықтау қажет. Ресей жағы берілетін мұнай көлеміне кепілдік берген жағдайда ғана бұл жұмыстарға кірісуге дайын.

2 . 3 . Қ о с ы м ш а

Кеңқияқ-Атырау мұнай құбырының құрылысын салу.

Инвестициялық жобаның мақсаты:

Ақтөбе аймағының мұнай өндірушілерге жету мүмкіндіктерін қамтамасыз ету :

- Қолданып жүрген Атырау-Самара экспорттық мұнай құбырына;
- экспорттық Каспий Құбырлар Консорциумына (КҚК).

Ақтөбе облысында жұмыс істеп жатқан кен орындарының мұнай өндірулерінің өсуімен байланысты және жаңа кен орындарындағы іске қосуға байланысты, Кеңқияқ-3 мұнай айдау станциясы-Атырау мұнай құбырының құрылысы облыста жұмыс істеп жатқан мұнай өндіруші компаниялар үшін, экспорттық мүмкіншіліктерін арттыруға қажет. Бұл мұнай құбыры Ақтөбе аймағындағы кен орындарын батыс аймақтағы ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК филиалдарының тасымалдау инфрақұрылымдарымен және АҚ "Транснефть" компаниясының экспорттық магистральды мұнай құбырлар жүйесімен қосуға м ү м к і н д і к б е р е д і .

Қазірдің өзінде Орск мұнай өңдеу зауытының шағын мүмкіншіліктеріне байланысты Ақтөбе филиалының мұнай тасымалдау жүйелері толық күшінде іске аспай тұр. 1998 жылы аймақта өндірілген барлық мұнайдың 10 пайызға жуығы темір жол арқылы тасымалданды.

Қазіргі кезде Ақтөбе облысы бойынша мұнай өндіру АҚ "Ақтөбемұнайға" жататын негізгі екі Жаңажол және Кеңқияқ кен орындары мен біріккен кәсіпорын "ҚазақТүрікмұнай" және ЖАҚ "Мұнайға" жататын бірнеше кішігірім кен орындарында өндіріледі. Аймақта өндірілетін барлық мұнайдың 90 пайызы АҚ "Ақтөбемұнайдың" үлесіне тиеді. Қолданып жүрген және болашағы бар кен орындарының барлығы бір-бірінен жақын орналасқан.

Бұл аймақтан шикі мұнайды тасымалдау Жаңажол-Кеңқияқ-Темір-Орск

магистральдық мұнай құбыры арқылы жүзеге асырылады. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Ақтөбе филиалының балансында мұнай құбырлар жүйесінің 800 шақырымға жуығы және 3 мұнай айдау пункттері бар. Сонымен қатар, "Бестамак" станциясында АҚ "Ақтөбемұнайға" қарайтын мұнай құятын эстакада бар.

Бүгінгі күні тасымалдау жүйесінің бірнеше кемшіліктері бар, олар:

- мұнайды теренірек өңдеуге технологиясы жоқ, бірғана тұтынушы Орск мұнай өңдеу зауытына бағытталғандығы;

- Мұнай өңдеу зауытының шығарған мұнай өнімдерінің сапасы мен бағасының бәсекеге түсе алмайтындығы;

- Кеден шекаралары арқылы Қазақстанға мұнай өнімдерін алып келу қиыншылықтары;

- Орск мұнай өңдеу зауытындағы өңделген мұнайдың сапасының төмендігі шикі мұнайды сату бағасын төмендетуге алып келеді;

- Темір жол арқылы мұнай тасу тарифінің өте жоғарылығы;

- Орск мұнай өңдеу зауыты жылына 2-3 млн. тонна көлемінде ғана мұнай қабылдай алады, ал қолданып жүрген жүйенің жылына 6 дан 9 млн. тоннаға дейін өткізуге мүмкіншіліктері бар.

- Ресей Федерациясының тасымалдау жүйелері арқылы экспортқа мұнай шығаруға транзиттік квотаның жоқтығы.

Жобалау жұмыстарына қажетті негіздер

ҚР Премьер-Министрі 1999 жылғы 7 маусымдағы N 77-р Өкімімен Кеңқияқ-Атырау мұнай құбырының құрылысын салу мәселесін қарау қажеттілігін анықтады.

Жоба жөніндегі жұмыстардың жағдайлары

Қазіргі уақытта ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тапсырысымен Германияның инжинирингтік ILF фирмасы Кеңқияқ-Атырау мұнай құбыры құрылысының инвестициялық негіздерін дайындады. Дайындық жұмыстарының құны \$ 240 мың, жобалау жұмыстарын ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қаржыландыруды және жалпы құнының 50 пайызы көлемінде аванс төленді.

Жобаның мақсаты - Экспорттық мұнай құбырларына (Атырау-Самара және КҚК) шығу үшін Ақтөбе облысындағы кен орындарынан өндірілетін мұнайларды Атырауға жеткізудің экономикалық және коммерциялық пайдалылықтарын анықтау.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК өтініші бойынша, Жапон компанияларымен жобаны қаржыландыру мәселесін жақын уақытта қарауға байланысты ILF фирмасы барынша қажетті бөлінетін күрделі қаржылар көлемін (жылына 9 млн. тоннаға дейін жүк айналымы үшін және жаңа құрылысты толығымен салуға қажетті) анықтай отырып жобаның алдын-ала сипаттамаларын әзірледі.

Құрылыс-монтаж жұмыстарының, материалдар мен жабдықтардың құндары

дүниежүзілік бағалармен бағаланған.

Бөлінетін күрделі қаржылар көлемінде қосымша:

1. Есепке алынбаған шығындар - 10 пайыз;
2. Қосымша шығатын шығындар пакеті - 13 пайыз, оның ішінде:
 - Инжинирингке - 8 пайыз;
 - Өту құқығын алуға - 3 пайыз;
 - Толық көлемдегі сараптама жұмыстарына - 2 пайыз ескерілген.
3. Мұнай бағасы тоннасына \$ 22 болғанда жүйедегі барлық мұнайды сатып алу.

ILF фирмасының алдын-ала жасаған есептері бойынша, жобаның жылына 6 млн. тонна құрайтын негізгі нұсқасының құны:

Дүниежүзілік баға бойынша - 193,4 млн АҚШ долл.

ТМД елдерінің бағасы бойынша - 172.0 млн. АҚШ доллар болды.

Мұнай құбырларының өткізу мүмкіншіліктері шамамен өндірілетін мұнай көлеміне байланысты анықтады. Инвестициялық нұсқалар әзірлеу барысында екі нұсқа қаралуда:

1. Оптимистік - Ақтөбе аймағында өндірілетін барлық мұнайдың көлемі жобаланып жатқан мұнай құбырлары арқылы тасымалданады.

2. Реалистік - ұзақ мерзімді болашаққа арналған үкіметаралық шартқа сәйкес, Орск мұнай өңдеу зауытына жылына 2 млн. тонна көлемінде мұнай беріп тұру сақталды.

Бөлінетін күрделі қаржылар көлемін оңтайландыру үшін, ILF фирмасы:

- Қолданып жүрген Кеңқияқ мұнай айдау станциясын, 3 МАС және Атырау мұнай айдау станцияларын пайдалануға лайықтылығын бағалау үшін, техникалық зерттеулер өткізуде;

- Бас мұнай айдау станциясын Жаңажолда орналастыру мүмкіншіліктерін қарауда, өйткені ол желі қашықтығының бір бөлігін қысқартуға әкелуі мүмкін.

Инвестициялық негіздің қорытынды есептерінің нәтижелеріне байланысты жобаны одан әрі жүзеге асыру үшін, негізгі технико-экономикалық көрсеткіштер бекітіліп және оңтайлы нұсқа алынатын болады.

Сонымен қатар, Жапондық несие желісі бойынша жобаны қаржыландыру нобайлары жасалуда. IBТС 2000 жылдың сәуіріне дейін жобаны жапон жағының қаржыландыру мүмкіншіліктері жөнінде қорытынды дайындау мақсатында, Негізгі инвестицияны сараптауға кірісті.

2 . 4 . Қ о с ы м ш а

"Атасу" мұнай айдау станциясындағы темір жол эстакадасының жобасы
Инвестициялық жобаның мақсаты.

- казакстандық мұнай өндірушілер үшін мұнай сату рыногін кеңейту;
- Құмкөл кен орындарындағы мұнай өндірушілердің қытай рыногіне шығуын қ а м т а м а с ы з е т у .

Қазіргі уақытта ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Атасу станциясында темір жол эстакадасы салу құрылысының жобасын қарастыруда, ол "Павлодар-Шымкент" мұнай құбырының 680 шақырымында, яғни Атасу мұнай айдау станциясына жақын орналасатын болады. Алдын-ала болжам бойынша, эстакаданың мұнай құюдағы қуаты жылына - 3 млн. тонна болмақ. Бұл инвестициялық жоба ҚР орталық аймақтарының кен орындарын, болашағы үлкен және тез дамып келе жатқан қытайдың мұнай рыногімен байланыстыруға мүмкіндік береді.

Эстакада "Батыс Қазақстан-Қытай" мұнай құбырының құрылысы салынғанға дейін, темір жол арқылы мұнай тасымалдауға және мұнай құю үшін пайдалануға мүмкіндік береді. Бұл жерден Батыс Сібірден мұнай құбыры арқылы тасымалданатын ресей мұнайын құюды жүзеге асыруға мүмкіндік болады. 1 млн. тонна Құмкөл кен орнының мұнайы және 2 млн. тонна Батыс Сібір мұнайымен а у ы с т ы р у ш а м а л а н ғ а н б о л а т ы н .

Қазіргі кезде нақты жүк жіберушілер болып - ААҚ "Харрикейн Құмкөл Мұнай", АҚ "Құмкөл-ЛУКойл", "Ақтөбемұнай" және біріккен кәсіпорын "ҚазГермұнай" анықталды. Ауызша келісім бойынша, ААҚ "Харрикейн Құмкөл Мұнай", АҚ "Құмкөл-ЛУКойл" тасымалдау мен құюға нақты тариф белгілеген жағдайда, жылына тиісінше 500 мың және 300 мың тонна мұнай беріп тұруға кепілдік беріп отыр. Нәтижесінде Құмкөл кен орнынан Құмкөл-Атасу бағыты бойынша, Атасу станциясы арқылы жылына 800 тонна мұнай жөнелту мүмкіндігі б о л ы п т ұ р .

Құмкөл кен орнынан шикі мұнайды тасымалдау Құмкөл-Шымкент магистралдық мұнай құбыр жүйелері арқылы жүзеге асады. Қолданып жүрген Құмкөлден Шымкентке дейін тасымалдау және ШМОС зауытында мұнайды өңдеу жүйесінің бірнеше кемшіліктері бар, олар:

- мұнайды тереңірек өңдеуге технологиясы жоқ, бірғана тұтынушы Шымкент мұнай өңдеу зауытына бағытталғандығы;

- Мұнай өңдеу зауытының шығарған мұнай өнімдерінің сапасы мен бағасының бәсекеге түсе алмайтындығы;

- Шымкент мұнай өңдеу зауытының рыноктегі монополиялығы және мұнайды өңдеу сапасының төмендігі шикі мұнайдың сату бағасын түсіруге алып к е л е д і ;

- ШМОС ұзақ мерзімге тоқтап қалуы Құмкөл кен орнының тоқтауына және казакстандық мұнай өндірушілердің біршама қаржыларын жоғалтуға алып келеді .

Жоғарыда атап өткендерге байланысты, сонымен қатар, болашақта

казакстандық және ресейлік мұнай өндірушілерге икемді жүйе құру және тартымды рынокке шығу үшін, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Атасуда мұнай құятын эстакада құрылысын салу нұсқаларын қарастыруды.

Қазіргі уақытта ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тапсырысы бойынша,

Қазақстанның "Каспий Мемлекеттік ғылыми-зерттеу және Жобалау институты" жасаған Атасу мұнай құю эстакадасының құрылысын салуға байланысты, оның технико-экономикалық есептері жасалды.

Жобалау институтының бұл есептері бойынша, құрылысқа бөлінетін күрделі қаржылардың көлемі 8,5 млн. АҚШ доллары болып бағалануда.

Орналасқан жері:

Қазақстан Республикасы, Атасу мұнай айдау станциясы - Павлодар-Шымкент мұнай құбырының 680-ші шақырымы.

Жобаға қатысушылар мен олардың қызметі:

Тапсырыс беруші - ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК.

Бас жобалаушы - Қазақстан Республикасы.

"Каспиймұнайгаз" институты, (Атырау қ.)

Бас мердігерші - АҚ "Алматыпромстрой".

Қаржыландыру көздері:

Қаржыландыруды ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК берілген кепілдік көлемінде мұнай тасымалдаудың негізінде, сонымен қатар ААҚ "Харрикейн Құмкөл Мұнай", АҚ "Ақтөбемұнай" және біріккен кәсіпорын "ҚазГермұнай" компаниялары ұйымдастырады.

Технико-экономикалық көрсеткіштері:

- Мұнай құю жөніндегі жоба қуаты - жылына 3,0 млн.тоннаға дейін, оның ішінде, Құмкөл мұнайы - жылына 1,0 млн. тонна.

- Мұнай құю эстакадасы екі жақты, бір мезгілде 40 вагон-цистерна (әрбір жағына 20 вагоннан) құюға болады. Алғашқы кезде эстакада 18 құю жабдығымен жабдықталады, ол екі рет құю арқылы стандарттық маршрутқа қамтамасыз етеді.

Жүзеге асыру үшін, құю өнімділігі жылына 1 млн. тоннаға дейін болатын іске қосу кешені бөлінді. Бөлінетін күрделі қаржы көлемі - \$ 7317 мың, оның ішінде іске қосу кешені - \$ 5546 мың.

- Мұнай құю эстакадасы құрылысының басталу мерзімі - мамыр 2000 жыл.

Жоба бойынша жасалып жатқан жұмыстардың жағдайы:

- Бас мердігерші - АҚ "Алматыпромстрой" қажетті темір жол желісі және технологиялық кешен құрылыстарын жүргізілуде.

Атасу мұнай айдау станциясына дейін және темір жол цистерналарына құю туралы, мұнай өндіру компанияларымен белгіленген кепілдік көлемінде мұнай тасымалдауға келіссөздер жүргізілуде.

Атасу мұнай айдау станциясына Құмкөл мұнай жеткізу және темір жол цистерналарына құю үшін, Павлодар-Шымкент мұнай құбырының Қарақойын-Атасу бөлігінде қайта жаңарту жұмыстарының жобасы дайындалуда. Тендер өткізу жолымен жоба жұмыстарының мердігері болып - Мұнай көлік институты (Київ қ.) анықталды.

Құмкөл мұнайының күрделі реологиялық қасиеттерін ескере отырып, қазіргі уақытта ИПТЭР институты жаңа үш қондырғы қолдану арқылы Құмкөл мұнайының реологиялық қасиеттерін зерттеу жұмыстарын орындауда, алдын ала зерттеу жұмыстары оң нәтижелер беруде. ИПТЭР зерттеу жұмыстарының нәтижелерінің негізінде қажетті бөлінген күрделі қаржылар көлемін қайтару МТИ анықталатын болады.

Проблемалық сұрақтар.

- Құрылыс жұмыстарын бастау Энергетика, индустрия және сауда министрлігінің нұсқауы (Министрде 1999 жылдың 20 шілдесінде өткен кеңестің хаттамасы) негізінде қабылданған болатын. Жобаны жүзеге асыру жұмыстарын бастаған ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қаржылай қатерлікке барып отыр, өйткені, ААҚ "Харрикейн Құмкөл Мұнай" компаниясы Атасу эстакадасы арқылы мұнай жіберуге берген кепілдігін орындамалы (жоғарыда көрсетілген хаттаманың 5 тармағы). Осыған байланысты ЭИС министрлігінің деңгейінде, Құмкөлде мұнай өндіретіндермен Атасу арқылы мұнай жіберу жөніндегі алдағы жоспарларын анықтау үшін, тиісті келіссөздер жүргізу қажет.

- Атасу мұнай құю эстакадасын салу құрылысы ұзақ мерзімде дайындалатын құрал-жабдықтарға (олар сорғыш-күш қуатты және мұнай құю құрал-жабдықтары) тапсырыс берумен жалғасады. Оларды дайындау мерзімі ақша төленгеннен кейін кем дегенде 4-6 ай.

2 . 5 . Қ о с ы м ш а

Павлодар-Шымкент мұнай құбырының Қарақойын-Атасу бөлігінде қайта жаңарту жұмыстарының жобасы (Мұнай құбырын реверсировалау).

Бастапқы кезде мұнай құбырлар жүйесінің Шығыс филиалы Солтүстіктен Оңтүстікке мұнай тасымалдау үшін лайықталған болатын, атап айтқанда Батыс Сібір мұнайын Сейдинск, Павлодар және Шымкент мұнай өңдеу зауыттарына тасымалдауға арналған еді. Сондықтан, Құмкөл бас мұнай айдау станциясынан Атасу мұнай құю эстакадасына дейін, Құмкөл кен орнынан қажетті көлемде мұнай тасымалдау үшін, Қарақойын-Атасу бөлігінде реверсировалау жөніндегі

шараларды жүргізу қажет. Сонымен қатар, Қарақойын-Атасу бөлігінде реверсировалау жөніндегі шараларды өткізу, болашақта Құмкөл мұнайын Павлодар мұнай өңдеу зауытына тасымалдауға мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК тапсырысы бойынша, АҚ "Мұнай транспорты институты" (Киев қ.) жасаған Қарақойын-Атасу бағытын, Шығыс филиалының Прииртышск-Шымкент мұнай құбырын реверсировалаудың технико- экономикалық есептері жүргізілді. Бұл жобаны қаржыландыру Компания есебінен басталды.

Жобалау институтының есептері бойынша реверсировалауға жұмсалатын күрделі қаржылар 11,34 млн. АҚШ доллары көлемінде бағаланды.

Ж о б а н ы ң м а қ с а т ы :

- Қарақойын-Атасу мұнай құбыры арқылы Атасу мұнай құятын эстакадаға дейін мұнай тасымалдау үшін.

- Павлодар бағытына қарай Павлодар-Шымкент мұнай құбырымен мұнай

жіберуге шығатын күрделі қаржылардың көлемін нақтылау.

Жобаға қатысушылар:

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК, "Мұнай транспорты институты (МТИ) және "Энергоресурстар транспортының проблемалары институты" (ЭТПИ).

Жобалау жұмыстарына қажетті негіздер:

Қазақстан Республикасының Энергетика, индустрия және сауда министрлігінің Атасу мұнай айдау станциясында мұнай құятын эстакада құрылысын салу және мұнай ағынының бағытын өзгерту жөніндегі шешімі (1999 жылдың 20 шілдеде өткен кеңестің хаттамасы).

Қаржыландыру көздері:

Қарыз алу арқылы қаржыландыру.

Жобаның экономикалық деректері:

- Жобаның құны шамамен: 1-ші кезеңде - \$ 213,2 мың құрайды.

- 2-ші кезеңнің қажеттілігі мен құнын әзірлеу, ЭТПИ мұнайдың реологиялық қасиеттерін депрессаторлар қолдану арқылы зерттеу жұмыстарын өткізгеннен кейін анықталады.

- ЭТПИ өткізіп жатқан зерттеу жұмыстарының құны - \$ 55,0 мың.

ОИ кезеңінде алынған, Технико-экономикалық көрсеткіштер:

- Құбырдың қашықтығы - 626 шақырым

Мұнай құбырының диаметрі, мм:

- Құмкөл-Қарақойын участігінде - 720

- Қарақойын-Атасу участігінде - 820

- Сорғыш станцияларының саны, дана - 2

- қозғау пунктiнiң саны, дана - 4

бөлінетін күрделі қаржы көлемі, млн. \$ - 19,36

- 1 тонна мұнайды қотарудың тарифтік

есебі, \$ - 3,96

- Өтімділік мерзімі, жыл - 7,7

Жоба бойынша атқарылып жатқан жұмыстардың жағдайы:

Қазіргі кезде ЭТПИ бірінші кезеңнің зерттеу жұмыстарын аяқтауда.

2.6. Қосымша

"Атырау-Самара Мұнай құбырынан Атырау мұнай айдау станциясына жабысқақтығы жоғары мұнай құю торабының жобасы

1999 жылдың 21-22 қазанында өткен ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Техникалық Кеңесінде (N 2 хаттамасы) жобалауға қажетті техникалық тапсырмалар дайындау және оны 2000 жылдың күрделі құрылыс жоспарына қосу, Батыс Қазақстанның мұнай қоспасын, Атырау мұнай айдау станциясына мөлшерлеу, сақтау, қабылдау және құю үшін қажетті құрылыс кешенін жобалау және салу жөнінде шешім қабылданған болатын. Атырау мұнай айдау станциясында қолданып жүрген алаңдарда мұнайдың әртүрлі сорттарын құю торабының құрылысын салу туралы шешім қабылданған болатын.

Осы кезде, "Атырау мұнай айдау станциясына жабысқақтығы жоғары мұнай құю торабының" жобалау-сметалық құжаттарын дайындауға тендер жарияланып, оның жеңімпазы ККФ "Казнефтетранс" болып анықталды.

Ж о б а н ы ң м а қ с а т ы :

Ембі кен орындар тобынан (сонымен қатар жазғы кезеңде Атырау мұнай өңдеу зауытынан) мұнай құбырларына құю үшін, темір жол арқылы келген мұнайды қабылдауды техникалық мүмкіншіліктермен қамтамасыз ету. Жобаны жүзеге асыру қазақстандық мұнайларды барынша жинақтау және Атырау-Самара мұнай құбыры арқылы мұнайдың өтуін арттырады.

Жобалау жұмыстарына қатысты негіздер:

Техникалық Кеңестің (21-22 қазандағы N 2 хаттамасы) Өзен-Атырау-Самара мұнай құбырының Атырау мұнай айдау станциясына бензиннен тазартылған мұнай құю торабының құрылысын салу туралы шешімі.

Қ а р ж ы л а н д ы р у к ө з д е р і :

Қаржыландыруды ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК инвестициялар есебінен ұйымдастырады.

Технико-экономикалық көрсеткіштері:

- Қашықтығы шамамен 200-250 метрден болатын 2 жолды темір жол тұйығы.

- 30 вагон-цистернаға арналған, қашықтығы 180 метр, төменнен құю құралдарымен жабдықталған екі жақты құю эстакадасы.

- Резервуарларға және резервуарлардан материалдық мұнай құбырына біркелкі құю үшін сорғыш станциясы.

- Бу қазаны бар қазандық.

- Жылуизоляциясы және буспутнигі бар технологиялық құбыр.

- Электрмен қамтамасыз ету байланыс, дабыл бергіш, автоматтандырылған, сумен қамтамасыз ету, канализация және өрт сөндіру т.б. коммуникациялар.

- Жобалаудың құны - \$ 68 мың.

- Бөлінетін күрделі қаржы көлемі шамамен - \$ 5 млн жуық.

Жоба бойынша жасалып жатқан жұмыстардың жағдайы:

Қазіргі уақытта, Атырау мұнай айдау зауытының қолданып жүрген ғимараттары мен құрылыстарын мұнай құю торабының жобасын әзірлеу кезінде, оларды пайдаланудың мүмкіншіліктеріне техникалық тексерулер жүргізілді.

Инженерлік желігі қосылудың техникалық жағдайлары алынды. Жоба

қолданып жүрген ғимараттарды, құрылыстарды және коммуникацияларды барынша

пайдалану арқылы және жоба нормаларына сай дайындалу керек.

Проблемалық мәселелер:

Бұл жобаны жүзеге асыру үшін мезгілдің тығыздығын ескере отырып (2000 жылдың маусым айының басы), жобаны дайындау мен жабдықтарды сатып алу процестері барынша біріктіріледі.

2.7. Қосымша

"Құмкөл бас мұнай айдаушы станциясының" жобасы

Жобаның мақсаты:

Мұнайларды дайындау және орталық жинау пунктінің жұмыстарын ескере отырып Құмкөл-Қарақойын мұнай құбырының тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету.

Жобаға қатысушылар:

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК

Бас жобалаушы:

ААҚ "Мұнай транспорты институты" Киев қаласы.

Жобаның экономикалық деректері:

Бөлінетін күрделі қаржы көлемі шамамен - 1 500 млн. теңге.

2000 жылы - 1 000 млн. теңге игеру жоспарланған.

Жапонияның "Мицуи" арнайы техникаларын сатып алу жөніндегі жоба

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК арнайы техникалар паркін жаңарту мақсатында, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және "Мицуи Ко. ЛТД" компаниялары арасында, арнайы техникаларды жеткізу туралы Шартқа қол қойылған болатын.

Жобаны қаржыландыру ААҚ "Казкоммерцбанктың" берген кепілдік хатының негізінде, Жапонияның Эксимбанкінің қаржыларын пайдалану арқылы "жеткізушінің несиесі" есебінен жүзеге асырылады.

Жобаның жалпы құны - 2 071 млн. теңге.

2000 жылы - 2 071 млн. теңге игеру жоспарланған.

"Унифлюкске ұқсас жолай жылыту пешінің" жобасы

Магистралдық мұнай құбырларын жолай жылыту ескі пештерін ауыстыру мақсатында, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және францияның "Kvaerner Heurtey" компаниялары арасында, жолай жылытатын пештерді жеткізу жөнінде "ниет Шартына" қол қойылды. Қазіргі кезде француздар жағы "Унифлюкске ұқсас жолай жылыту пешін" Орал және Алматы қалаларында орналасқан қазақстандық зауыттарда жинау және монтаждау мүмкіншіліктерін қарастыруда.

Жобаның жалпы құны - 2 260 млн. теңге.

2000 жылы - 452 млн. теңге игеру жоспарланған.

2.8 Қосымша

"Астрахань-Маңғышлақ" суағарының жобасы

Жобаның мақсаты:

Атырау және Маңғыстау аймағында тұратын халықтары өндіріс орындарын тұщы сумен қамтамасыз ету мәселелерін шешу.

Жобаны жүзеге асыруға қажетті негіздер:

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің 1998 жылғы 7 қарашадағы N 10960 Өкімі. Астрахань-Маңғышлақ суағарын қайта құрудың техника-экономикалық негіздерін (ТЭН) дайындауға байланысты кепілдік алу жөнінде хаттама, Астрахань-Маңғышлақ суағарын жаңарту жобасын орындауға Йеноволық Несие алу үшін, бірігіп іс қимыл жасау туралы хаттама. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК, Мицуи компаниясы және Жапонияның консалтингтік

институт араларында құпиялылық туралы Шарт.
Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қатысуы
ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Астрахань-Маңғышлақ суағарын жобадағыдай
күш қуатына жеткізу мүмкіншіліктерін қарастыруда.

Ж о б а н ы ң к ұ р ы л ы м ы

Жобаның технико-экономикалық негіздері (ТЭН) жапонияның қаржы институттарының қаржыларын тарту есебінен әзірлеу көзделуде. ТЭН әзірлеу күн алдын-ала есеп бойынша - 200 мың АҚШ долларындай.

Ж о б а н ы жүзеге асыру кезеңі

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің 1998 жылғы 7 қарашадағы N 10960 Өкіміне сәйкес, ЖАҚ "ҚазТрансОйл ҰМТК" Астрахань-Маңғышлақ суағарын қайта құрудың ТЭН жобасын дайындау жөніндегі мәселелер қ а р а с т ы р у д а .

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және жапонияның "MITSUI & CO" компаниясы ;арасында "Астрахань-Маңғышлақ" суағарын қайта құрудың ТЭН жобасын дайындау үшін, кепілдік алуға байланысты хаттамаға" және "Астрахань Маңғышлақ суағарын қайта құру және жаңарту жобасын орындау үшін Йеновтік несие алуға бірігіп іс-қимыл жасау туралы хаттамаға" қол қойылды.

ТЭН дайындауға байланысты жұмыстарды қаржыландыру Йеновтік кепілдік есебінен жоспарланып отыр. Технико-экономикалық негізді (ТЭН) жапонияның " MITSUI & CO" компаниясы және Жапонияның Халықаралық Өндіріс және Сауда

;министрлігінің жанындағы Жапон Кеңес институты (JCI) бірігіп дайындайтын болады. Бұл институт Жапонияда "Индустриалдық экономиканы ұйымдастыруға байланысты ТЭН дайындау жөніндегі Бағдарлама" жасаған болатын.

ТЭН дайындаудың бірінші кезең есебінде (ақпараттар жинау) Алматы және Ақтау қалаларына JCI мамандарының жұмыс іссапарлары болды. Онда ЖАҚ " ҚазТрансОйл" ҰМТК жоспар және суағар жөнінде ақпараттар тапсырды, маркетинговалық зерттеулер жүргізді, сонымен қатар, JCI талаптары жөнінде толық ақпарат берді. Сондай-ақ, жұмысты орындау үшін қажетті құпиялықтарды сақтау туралы Келісімшартқа қол қойылды.

Жүргізілген зерттеу жұмыстарының нәтижелеріне және қазіргі уақытта жеткізу жөнінде үш балама жобалардың жасалып жатқандығына (Қазақойл, ҚазТрансОйл және МАЭК) байланысты, JCI жоба бойынша жұмыстарды әрқарай жалғастыруын тоқтатандықтары туралы хат жіберді.

Хатта аймақтың барлық мүдделі ұйымдарының қатысуымен сумен камтамасыз етудің бірыңғай жоспарын жасау қажеттілігі туралы айтылған. Сонымен қатар, JCI жобаның жалпы жоспарын қарауға дайын екендігін білдірген

Сумен қамтамасыз ету проблемаларын шешу үшін, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК ҚР Энергетика, индустрия және сауда министрлігіне Маңғыстау және Атырау облыстарын сумен қамтамасыз етудің жалпы жоспарын дайындау жөнінде ведомствоаралық жұмыс тобын құру туралы ұсыныстарын жіберді.

ҚР ЭИСМ өткен мәжілістің нәтижесінде, ведомствоаралық жұмыс тобы құрылды, оның құрамына ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК өкілі де кірді.

Жобаны қаржыландыру көздері:

Қазіргі уақытта жобаны қаржыландырудың көздері мен шарттары анықталған жоқ.

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері.

1986-1987 жылдары салынған "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының жалпы қашықтығы 1041 шақырым. Бұл суағардың маңыздылығы Қазақстан Республикасының батыс аймағындағы мұнай кен орындары мен бірқатар ірі елді мекен-жайларды тұщы сумен қамтамасыз ету факторымен айқындалады.

Қазіргі уақытта "ҚазТрансОйл" ҰМТК "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының қуатын арттыру және Жетібай-Ақтау участігінің құрылысын салып бітіру жобаларын қарауда. "Астрахань-Маңғышлақ" суағарын қайта құрғаннан кейін, оның күш қуаты барлық ірі кәсіпорындарды (ААҚ Маңғыстау мұнайгаз, біріккен кәсіпорын ЖШС Теңгізшевройл, АҚ Қаражанбасмұнай) және Жаңаөзен қаласы мен оның айналасындағы елді мекендердің халықтарын сумен қамтамасыз ету мүмкіншілігі жеткілікті болады. "Астрахань-Маңғышлақ" суағарының күш-қуатын жобадағыдай жеткізу, Маңғыстау облысын толығымен сумен қамтамасыз ету проблемаларын шешеді. Суағардың күш-қуатын тәулігіне 260 мың куб.метрге (жылына 91 млн. куб.метр) жеткізу, маңғыстау облысын тұщы сумен қамтамасыз етуді артығымен шешер еді. "Астрахань-Маңғышлақ" суағарын қайта құру және Жетібай-Ақтау участігіндегі құрылысты салу және жобадағыдай күш-қуатына жеткізу, алдын-ала есеп бойынша 150-190 млн. АҚШ долларына бағаланады.

2 . 9 . Қ о с ы м ш а

"Петропавловск-Көкшетау-Астана" мұнай өнімдерін тасымалдау құбырын газ тасымалдау құбыры етіп қайта өзгерту жөніндегі жоба

Жобаның мақсаты: Астана қаласында қолданып жүрген коммуникацияларды мейлінше пайдалану және ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК активтерін тиімді пайдаланудың жолдарын іздестіру. Отынның барлық түрлерін табиғи газбен алмастыру.

Жобаны жүзеге асырудың негіздері

1998 жылдың 12 қазанындағы 1998-2007 жылдарға арналған экономикалық

ынтымақтастық жөніндегі Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы келісім, Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы газ кешендері туралы ынтымақтастық хаттама және 1999 жылдың 17 шілдеде Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы газ кешендері туралы ынтымақтастық хаттаманы жүзеге асыру жөніндегі біріккен жұмыс тобының бірінші мәжілісінің хаттамасы.

ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жобаларға қатысуы
Жобаны ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК аффилировтік компаниясы болып табылатын ЖАҚ "ТрансПетролеум" және ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жүзеге асырады.

Ж о б а н ы ң қ ұ р ы л ы м ы

Жоба қазақстан және ресей компанияларының қатысуымен жүзеге асады. Сметалық-жоба құжаттарын қазақстан жағы қаржыландыратын жағдайда ААҚ "Газпромның" жобалау ұйымдары дайындайтын болады.

Ж о б а н ы ж ү з е г е а с ы р у с т а д и я с ы

АҚШ Ресейден Астана қаласына дейін газ құбырын салу жөніндегі технико-экономикалық негіздерді (ТЭН) дайындауға грант бөлу туралы Қазақстан Республикасының Энергетика, индустрия және сауда министрлігі мен Америка Құрама Штатының Сауда және даму жөніндегі Агенттігі арасында қол қойылған келісім шартқа сәйкес, Астана қаласын газбен қамтамасыз ету жөніндегі жобаны жүзеге асыру жұмыстары жүргізілуде. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және АҚШ BSI Industries Inc. компаниялары арасында 1999 жылдың 8 сәуірінде технико-экономикалық негіздерді (ТЭН) дайындау жөніндегі шартқа қ о л қ о й ы л ғ а н .

Технико-экономикалық негіздерді дайындауға қажетті ақпараттарды жинау және оған дайындық жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыру ЖАҚ "ТрансПетролеум" компаниясына тапсырылған. 1999 жылдың 8 мамырында ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және BSI Industries Inc. компаниялары арасында мердігерлік жөніндегі келісімге қол қойылды.

Қазіргі уақытта ЖАҚ "ТрансПетролеум" компаниясының мамандары Шарт қосымшасына сәйкес 30 пайызға жуық ақпарат материалдарын жинап және дайындалды. Қазақстан Республикасының Ұлттық Қауіпсіздік Комитетімен және Қорғаныс министрлігімен қажетті келісімдер өткізілді. Травники-Петропавловск мұнай айдау пунктiнiң бiр бөлiгiн "Уралнефтепродуктқа" (Уфа) жалға беру мүмкіншіліктері жөніндегі ниет хаттамасы және оның техникалық деректері дайындалды. Травники-Петропавловск мұнай айдау пунктiнiң және оның Бұхара-Урал магистральдық газ құбырымен қиылысатын жерінің ахуалдық жоспары дайындалды. Құбырды газ өткізуге қайта өзгертуге байланысты (Петропавловск-Көкшетау-Астана), құбырлардан өтетін өнімдерге қатысты,

сонымен қатар су кедергілері, көлік және темір жолдары арқылы өтуге байланысты орындалатын құжаттар жобалары дайындалды. "Уралтрансгаз" және ААҚ "Газпромның" кәсіпорындарымен болашақта газ құбырын Бұхара-Урал газ құбырына қосудың техникалық мүмкіншіліктері және жылына 700-900 млн. м3 көлемінде газ алу жөнінде келіссөздер жүргізілуде.

Қол қойған шартқа байланысты технико-экономикалық негіздер (ТЭН) 2000 жылдың сәуірінде аяқталу керек. Қазіргі BSI Industries, Inc. компаниясынан ТЭН жөніндегі алдын-ала жасалған есептер алынды.

Сонымен қатар, ресейлік "Газпромразвитие" және "Транснефтепродукт" кәсіпорындарымен мұнай тасымалдау құбырларын газ тасымалдау құбырына қайта өзгерту мәселелері бойынша жұмыстар жүргізілуде.

Ж о б а н ы қ а р ж ы л а н д ы р у :

Жобаны қаржыландыру көздері әлі анықталған жоқ.

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері

Жобаның бірнеше нұсқалары әзірленген:

Нұсқа: Ишим-Петропавловск-Астана құбырының Ишим-Петропавловск участігінде қашықтығы 156 шақырымдық, диаметрі 530 мм. болатын жаңа құрылыс салу жоспарланды. Бас компрессорлық станция Ишим маңында болады. Петропавловск-Астана участігінде қашықтығы 493 шақырымдық, диаметрі 325x8 мм. мұнай тасымалдау құбырын қайта өзгерту және осы участікте 4 компрессорлық станция салу қарастырылуда. Жоба толық аяқталғаннан кейін Астана қаласына газ беру көлемі жылына 550 млн. куб.м. болады. Жобаның құны 115 млн. АҚШ долларын құрайды.

Нұсқа: Травник-Петропавловск-Астана құбырының құрылысын үш кезеңде салу. Бірінші кезең Петропавловск-Астана участігінде қашықтығы 493 шақырым, диаметрі 377x9 мм. мұнай тасымалдау құбырын газ құбыры етіп қайта өзгерту. Бұл жағдайда компрессорлық станция құрылыс ресей территориясындағы Травник пос. салу қарастырылуда. Бұл кезеңде Астанаға газ беру көлемі жылына 210 млн.куб.м. болады. Жоба құны 43 млн. АҚШ долларын құрайды. Келесі кезең, тағыда бес компрессорлық станция құрылыс салуды жоспарлап отыр. Бұл құрылыстар аяқталған жағдайда Астана қаласын жылына 550 млн.куб.м. көлемде газбен қамтамасыз етеді. Бұл жоба бойынша жалпы шығатын шығын 86,7 млн. АҚШ доллары көлемінде болады.

Жоба бойынша Петропавловск қаласында газ жеткізу жоспарланып отыр, бірақ Қалада газ бөлу жүйелерінің жоқтығына байланысты, бірінші кезеңде газ тек қана Астана қаласына жеткізілетін болады. Екі нұсқаның да құны бірдей, яғни 1000 куб.м. газ 60 АҚШ доллар болады.

"А" нұсқасы бойынша құрылыстың мерзімі - 30 ай, ал "Б" нұсқасы бойынша - 4 2 а й .

Үлкен-Шаған-Атырау мұнай құбыры (Жаңа құбыры)

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылдың 29 сәуіріндегі "Құбырмен тасымалдаушы дамытудың жекелеген мәселелері туралы" N 513 Қаулысымен ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Қарашығанақ мұнайгазконденсат кен орны жөніндегі СОСРП 7.2. тарауының шарттарына сәйкес, ҚР Өкілетті органы - "Қазақойл" ҰМК өткізетін кеңеске, КҚК жүйесіне Қарашығанақ кен орындарының өнімдерін жеткізу мүмкіншіліктерін талқылауға қатысу туралы тапсырма берілген болатын.

СОСРП сәйкес Қарашығанақ өнімдерін КҚК келесі нұсқалардың бірі бойынша жеткізуді жүзеге асыру қарастырылған болатын:

1. Самараға тасымалдау үшін Үлкен Шағанға келетін сұйық көміртегін, Атырауға берілетін сұйық көміртегімен ауыстыру жолымен.

2. Үлкен Шаған-Атырау арасындағы жаңа құбырмен КҚК тікелей жеткізу ж о л ы м е н .

3. Үлкен Шағаннан Атырауға дейін қолданып жүрген құбыр желісінің бағытын өзгерту ж о л ы м е н .

1999 жылдың маусымында Қарашығанақ өнімдерін КҚК құбырына жеткізу Үлкен Шағаннан Атырауға дейін жаңа құбыр құрылысын салу жолымен қамтамасыз ету шешілген еді. Осы мәселелерге байланысты 1999 жылдың 18 маусымында ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мен ОСРП арасында Үлкен Шағаннан Атырауға дейін жаңа құбыр құрылысын салу туралы тиісті Меморандумға қол қойылған болатын. Онда Қарашығанақ туралы ОСРП толықтырулар мен өзгерістер енгізу жөнінде нақты жағдайлар баяндалған.

Сондай-ақ өнімдерді Самараға жіберу жөніндегі Меморандумға қол қойылған болатын. Осыған сәйкес Мердігерші Қарашығанақ кен орнынан Самараға сұйық көміртегін жеткізу мәселелері туралы Қазақойл, КТО және ҚР тиісті ведомстволарымен кеңесуді бастауға тілек білдірді. Онда Мердігершінің коммерциялық, қаржылық, техникалық немесе эксплуатациялық жағдайларын нашарлатуға әкелмейтін, ОСРП жөніндегі міндеттерін орындау немесе құқықтарына қысымшылық көрсетпеу талаптарын қойды.

Меморандумның жаңа құбыр құрылысын салу мәселелерінің негізінде Шерман және Стерлинг компаниялары ОСРП-дағы Қарашығанақ газ мұнай конденсаттар кен орынның мердігерлік участкісіне өзгерістер енгізу туралы Келісім шарттың жобасын дайындап, оны 1999 жылдың қазан айында ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және басқада мүдделі министрліктер мен ведомстволардың

карауларына ұсынды. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жоба жөніндегі өзінің ескертулерін ҚР Энергетика, индустрия және сауда министрлігіне дайындап берді. Оның ішінде ең негізгісі ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мердігеріне өту құқығын беру және өту құқықтарын анықтау пунктке жеткізу жөніндегі ережелерге қатысты болып саналады.

Жаңа және қосылатын құбырлардың қуатты бірінші кезеңде жылына 7 млн. тонна, ал болашақта жылына 11 млн. тоннаға дейін кеңейту көзделіп отыр. Қарашығанақ мердігерлерінің КТК алдындағы міндеттерінің жалпы қосындысы жылына 6 млн. тоннаны құрайды. КТК-да ЛУКойл-дың да квотасы бар, оны жарым-жартылай Қарашығанақ кен орындарының өнімдерін тасымалдау үшін берулері мүмкін. Жоба жөніндегі жұмыс кестесіне байланысты, құбырды салу құрылысы 2000 жылдың сәуірінде басталып, оны пайдалануға өткізу КТК құбырын пайдалануға өткізу қарсаңында беру белгіленіп отыр.

Жаңа құбырдың трассасы қолданып жүрген Атырау-Самара мұнай құбырына жақын орналасады. Қарашығанақтың интегрированған ұйымы (КИҰ) ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жобаны жүзеге асыруға көмек беру туралы өтініш жасады. Өткен жылдың жазы мен күзінде бірнеше келіссөздер жүргізілді, оның нәтижесінде ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мынадай көмек беруге келісті:

1) Қолданып жүрген құбырларды және инженерлік жүйелерді барынша пайдалану арқылы, жаңа құбырды концептуалды және нақты инженерлік т ұ р ғ ы д а н ж о б а л а у ;

2) Құбыр құрылысын салуға, оған қажетті жер участіктерін алуға, инженерлік коммуникацияларға қосылуға тиісті дайындық жұмыстарын және рұқсат алып беруге көмектесу, сонымен қатар, ҚР қолданыста жүрген нормалар мен ережелерге жоба құжаттарының және техникалық шешімдерінің сәйкестігін т е к с е р у ;

3) Жаңа құбырдың құрылыс жұмыстарына техникалық бақылаулар жасау;

4) Жаңа құбыр пайдалануға берілгеннен кейін және қосылатын Ақсай - Үлкен Шаған құбырларына техникалық қызмет көрсету мен пайдалану.

Қазіргі уақытта КТО мен КПО мыналарға қол қойды:

1. Жаңа құбыр құрылысын салуға қатысты шектеулі шартқа;

2. Жобалауға байланысты қызмет көрсету туралы Шарт (Шектеулі шартқа А қ о с ы м ш а с ы р е т і н д е) ;

3. Құпиялылық жөніндегі келісім-шарт (Шектеулі шартқа Б қосымшасы р е т і н д е) ;

Шектеулі келісім-шарт КТО мен Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг арасында Жаңа және қосылатын құбырларды жобалау, құрылысты сатуда және пайдалануда кезіндегі негізгі салалары мен ынтымақтастық принциптерін а н ы қ т а й д ы .

Жобалауға байланысты қызмет көрсету туралы шарт жобалау кезінде ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қызмет көрсетуді орындау тәртібі мен ақысын, жұмыс көлемін анықтайды. Қызметті негізгі екі бағытта - жобалауда және техникалық талаптар мен қажетті рұқсат алуда көрсетіледі.

Негізгі мәселелер

1. Жаңа және қосылатын құбырлардың операторы етіп КТО тағайындау мәселесі. Шектеулі келісім-шартқа байланысты, егер тараптар операторлық жөніндегі келісім-шартқа 2000 жылдың 30 маусымына дейін қол қойса (тараптарға қатысы жоқ объективтік жағдайларға байланысты, бұл мерзімі кейінге созылуы мүмкін), онда ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Жаңа және қосылатын құбырлардың операторы болып тағайындалады. Осы жерде нақтылау қажет, егер КИО операторлық туралы келісім-шарт жөнінде келіссөз жүргізуге дайын болғанда, сонымен қатар, КИО КТО оператор етіп тағайындауға мүдделі және операторлық туралы шарттар жөнінде эксклюзивтік келіссөз өткізуге дайын екендігіне кепілдік алу керек.

2. Жаңа құбыр және Атырау-Самара құбырын бірігіп пайдалану, инфрақұрылымдарды жаңарту жөніндегі жобаны бірігіп іс жүзіне асыру жолдарын талқылау қажет. Ол үшін, Жаңа құбырды талапқа сай жетілдіру жоспарын жүзеге асыру және КТО оператор есебіндегі құқықтарын қарастыру қажет.

3. 1999 жылдың 18 маусымында қабылданған Меморандумға байланысты Самараға жіберілетін Қарашығанақ өнімдері жөніндегі келісім өзара түсіністікке жету үшін, Қарашығанақ мердігерлерімен ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК және Қазақойл кеңес өткізу жоспарланған болатын. Атырау-Самара мұнай құбырын кезең-кезеңмен қайта құрудың негізделген көлемін анықтау мақсатында, Қарашығанақ өнімдерін Үлкен Шаған-Самара участігінде тасымалдауға қажетті көлемін және Қарашығанақ мердігерлерінің осы участігінде мұнай құбырын кеңейту жобасын қаржыландыруға мүдделі екендігін білу керек.

Қазіргі кезде мынадай жұмыстар атқарылды:

- Компания Президентінің бұйрығымен жұмыс тобы құрылды.
- Орал қаласында КИО және Батыс филиалының жетекші мамандарының қатысуымен кеңес өткізілді. Кеңестің мақсаты - мамандарға жобаны жүзеге асырудағы ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК міндеттерін түсіндіру, оларды барлық негізгі құжаттармен таныстыру. Кеңеске қатысушылар Үлкен Шаған, Атырау мұнай айдау станцияларында болды, Үлкен Шаған-Атырау жаңа мұнай құбырының

қажеттілігі үшін, қолда бар инфрақұрылымдарды пайдаланудың нақты көлемін анықтады. Таяу уақытта КИО электрмен, газбен, сумен қамтамасыз ету және

канализация жүйелеріне қосылудың техникалық шарттарын алу үшін, тиісті түрде ресми сұрау жасайды. ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК бекітілген тәртіп бойынша техникалық шарттарды береді.

2.11 Қосымша

Каспий құбыр консорциумының жобасы

Жобаның мақсаты

Теңгіз және Қарашығанақ кен орындарының мұнайларын халықаралық рынокке тасымалдауды қамтамасыз ету.

Жобаны жүзеге асыруға қажетті негіздер.

Жабық Акционерлік Қоғам Каспий құбыр консорциумын - Р және Жабық Акционерлік Қоғам Каспий құбыр консорциумын - К құру жөніндегі шарт, Каспий құбыр консорциумын қайта құру жөніндегі шарт, ҚР Үкіметінің 1999 жылдың 27 мамырындағы N 662 қаулысы.

Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қатысуы

ҚР Үкіметі қаулысының негізінде ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК КҚК-Р және КҚК-К уәкілетті өкілі болып анықталды.

Ж о б а н ы ң к ұ р ы л ы м ы

Қазіргі уақытта КҚК акцияларының Ресейге - 24 пайызы, Қазақстанға - 19 пайызы, Оманға - 7 пайызы жатады. Ал, қалған 50 пайызын американдық Chevron Pipeline Consortinm Co. (15 пайыз), Mobil Caspian Pipeline Cj. (7,5 пайыз), Oryx Caspian Pipeline L.L.C. (1,75 пайыз), ресей-американдық LUKArco B.V. (12,5 пайыз), ресей-британдық Rosneft-Shell Caspian Ventures Ltd. (7,5 пайыз), итальяндық Agip International (N.A.) N.V. (2 пайыз), британдық BG Overseas Holbings Ltd. (2 пайыз) және Kazakhstan Pipeline Ventures L.L.C. (1,75 пайыз) ө з а р а б ө л і с к е н .

Ж о б а н ы жүзеге асыру стадиясы

ҚР Үкіметі КҚК-К құбырының активтерін (1998 жылдың 18 ақпанындағы жағдай бойынша) ҚТО бергеннен кейін және КҚК-К "Техникалық қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі келісім-шартты" бекітті, осыған сәйкес ҚТО екі жылдан бері КҚК-К, бұған қоса Теңгіз бас мұнай айдау станциясының активтеріне техникалық және пайдалануға қызмет көрсетіп отыр.

Активтерді пайдалану жөніндегі ағымдағы жұмыстардан басқа, "1999 жылға арналған 0-452 шақырымдық "Теңгіз-Грозный" мұнай құбырының сенімділігін арттыру жөніндегі ұйымдық-техникалық шаралардың бағдарламасы" дайындалып, 1999 жылдың 7 шілдесінде бекітілді. Бағдарламада КҚК мұнай құбырларының сенімді, бірқалыпты жұмыс істеуін қамтамасыз ететін

жұмыстардың комплексі (33 іс-шара) қарастырылды. Жұмыстарды қаржыландыруды негізінен КҚК-К атқарады, ал мердігерлер болып, тендер негізінде таңдап алынған ҚТО және басқа да ұйымдар бола алады.

Бұл Бағдарламаның негізгі бір шаралары, мұнай құбырының 204-452 шақырымдары аралығында тазалау және диагностикалық жұмыстар өткізу болып саналады. Бірақ, бұл жұмыстарды бастамас бұрын, осы участкідегі мұнай құбырынан мұнайды шығару қажет. ҚТО КҚК-К және АҚ "Транснефть" компанияларымен бірнеше рет келіссөздер жүргізді және барлық дайындық жұмыстарын орындады. Құбырдан мұнайды шығару, АҚ "Транснефть" компаниясы Ресей Кеден органдарымен өз мәселелерін шешкеннен кейін б а с т а л а д ы .

Қазіргі уақытта ҚР Үкіметінің 1999 жылдың 27 мамырындағы N 662 қаулысына сәйкес КҚК Қазақстан Республикасының үлесі ҚТО Жарғы қорына беру жөніндегі шаралар жүргізуде. ҚТО және КҚК-К арасында, КҚК-К құбырлар активтеріне техникалық қызмет көрсету және пайдалану туралы келісім-шарт б е к і т і л д і .

Бекітілген заңдарға сәйкес, ҚазТрансОйл және Қазақойл арасында 1999 жылдың 1 қарашасында ЖАҚ "КҚК-К" және ЖАҚ "КҚК-Р" Қазақойл компаниясының үлесін ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК иелену және пайдалану құқығын беру туралы N 530/99//1 келісім-шартына қол қойылды. Ал, 1999 жылдың 6 желтоқсанында Қазақойл компаниясынан КҚК Қазақстан Республикасының мүдделерін қорғау құқығына сенімхат алды.

Ж о б а н ы қ а р ж ы л а н д ы р у

Жоба мұнай өндірушілердің қаржылары есебінен қаржыландырады, яғни жобаға қатысушылар РФ, ҚР, Оман, Шеврон, біріккен кәсіпорын Лукойл/Лукарко, Роснефть, Шелл, Мобил, Бритиш Газ, Аджип, Орикс және Қазақойл/А м о к о .

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері

Жобаның алғашқы күш қуаты жылына 28 млн. тонна, оны кейіннен жылына 67 млн. тоннаға дейін кеңейту көзделген. Күш қуаты жылына 28 млн. тонна болатын, алғашқы құрылыс жобасының құны шамамен 2.2 миллиард АҚШ долларына жуық, жылына 67 млн. тонна болғанда - 4.5 миллиард АҚШ доллары б о л а д ы .

Пайдалануға берілетін уақыты - 2001 жылдың 30 маусымы.

Ақтау портын қайта құру кеңейту және танкерлік (баржылық) тасымалдауды ұ й ы м д а с т ы р у .

Бұл бағыттағы жоба жеке, немесе, Транс Каспий Транспорттық Жүйесінің, Иран арқылы экспортқа шығарудың, Махачкала-Новороссийск бағытында экспортқа шығарудың бір бөлігі болуы мүмкін.

Жоба Қазақстанда және транзиттік елдерде қосымша көлік қуаттарын құру және қолда барын пайдалануды алдын ала болжау.

Батыс Қазақстанда өндіріліп жатқан мұнай Ақтау портына темір жол және қолданып жүрген құбырлар арқылы жеткізіледі. Мұнай Ақтау портынан Каспий жағалауындағы басқа елдердің порттарына жеткізіледі, одан әрі қолданып жүрген және жаңа жүйелер бойынша экспортқа шығарылады.

Бұл бағыттарды пайдалану, жылына 6-12 млн. тонна мұнай тасымалдауды қамтамасыз етуі мүмкін.

Мұнай-Батыс Қазақстан қоспасы. Ресурстары анықталмаған.

Рыноктар:

- Қара және Жерорта теңіздерінің аймағы, бұл жерлерде мұнайға деген сұраныс тұрақты және мұнай жеткізушілер арасында үлкен бәсекелестік бар. Баға деңгейі мұнай құрамындағы қоспалардың сапасымен анықталады және Brent маркерлік сортынан төмен болады.

- Персі шығанағы, ұсыныстар өте көп, мұнай жеткізушілер арасында үлкен бәсекелестік бар. Баға деңгейі Brent маркерлік сортынан төмен (Brent - 1,0).

Қажетті күрделі қаржылар:

- 1 сценарий (жылына 6 млн. тонна)
- Ақтау темір жол станциясын қайта құру (жылына 4 млн.тонна) - \$ 10 млн.
- Ақтау портын қайта құру - \$ 15 млн.
- Сыйымдылығы 7500 тонна болатын 8 танкерді жалға алу.
- Күрделі шығындар - \$ 25 млн. бұған жылда танкерлерді жалға алу үшін, шығатын шығындарды қосу керек.
- 2 сценарий (жылына 8 млн. тонна)
- Ақтау темір жол станциясын қайта құру (жылына 4 млн. тонна) - \$ 10 млн.
- Бұзашыда сорғыш станциясының құрылысын салу - \$ 20 млн.
- Ақтау портын қайта құру - \$ 29 млн.
- Сыйымдылығы 7500 тоннадан болатын 5 танкерді және 20000 тоннадан болатын 2 баржаны жалға алу.
- Күрделі шығындардың барлығы - \$ 59 млн. бұған жылда танкерлерді жалға алу үшін, шығатын шығындарды қосу керек.

3 сценарий (жылына 12 млн. тонна)

Ақтау темір жол станциясын қайта құру (жылына 4 млн.тонна) - \$ 10 млн.

- Бұзашыда сорғыш станциясының құрылысын салу - \$ 20 млн.

- Жылына 4 млн. тонна өткізуге арнап Ақтау-Өзен мұнай құбырын қалпына келтіру - \$ 22 млн.

- Ақтау портын қайта құру және кеңейту - \$ 44 млн.

- Сиымдылығы 7500 тоннадан болатын 4 танкерді және 20 мың тоннадан болатын 4 баржаны жалға алу.

Күрделі шығындардың барлығы - \$ 96 млн. бұған жылда танкерлерді жалға алу үшін, шығатын шығындарды қосу керек.

Қаржыландыру көздері мен шарттары әлі анықталмаған.

Маршрут бойынша көлік шығындары:

- Ақтау-Баку-Батуми - \$/bbl 5,98

- Ақтау-Махачкала-Новороссийск - \$/bbl 5,1

- Ақтау-Нека-Харг аралы - \$/bbl 4,35

Қауіп-қатерлер:

Саяси: транзиттік елдердің тарифтік саясаты, кеме қатынастарын реттеу.

Экономикалық: басқа елдердің инвестициялық қажеттіліктері, танкерлер және/немесе баржалар сатып алу.

Экологиялық: Каспий теңізін ластау.

Қорытынды:

Бұл жобаны жүзеге асырудың күн талабына сай келуі және осыған байланысты қажетті техникалық жұмыстарды өткізу, ең алдымен осы маршрут бойынша тасылатын мұнайдың нақты көлеміне және тасымалдауға барынша шығатын шығындарға байланысты болады.

2 . 1 3 . Қ о с ы м ш а

Қазақстан-Түркіменстан-Иран мұнай құбыры

Бұл маршрут Қазақстан Республикасында жұмыс істеп жатқан мұнай өндірушілер үшін, Иранның солтүстік, орталық аудандарында орналасқан мұнай өңдеу зауыттарына және Азиялық-Тынық мұхит аймағындағы елдердің рыногына шығудың қысқа жолдарының бірі болып саналады.

Ж о б а н ы ң м а қ с а т ы :

Қазақстан Республикасында жұмыс істеп жатқан мұнай өндірушілер үшін, Персі шығанағы арқылы Азиялық-Тынық мұхит аймағындағы сату рыногына шығу ең көп экономикалық пайда табады.

Жобаны жүзеге асырудың негіздері:
ҚР Үкіметінің 1999 жылғы 19 сәуірдегі N 513 қаулысы.

Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қатысуы:

ҚР Үкіметінің 1999 жылғы 19 сәуірдегі N 513 қаулысының негізінде ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК жоба бойынша, ТотальФина, Аджип және Бритиш Газ компанияларымен келіссөздер жүргізуде.

Ж о б а н ы ң қ ұ р ы л ы м ы :

Алдын-ала жасалған технико-экономикалық негіздері (ТЭН) бойынша жұмыстарды жүзеге асыру мақсатында консорциум құрылатын болады, оның құрамына территорияларына құбыр салынатын елдер және жобаға қатысушы мұнай компаниялары кіреді. Егер, ҚР Үкіметі құбыр құрылысын салуды оң шешкен жағдайда, онда консорциум жобаны жүзеге асыруда артықшылық құқығына ие болады. Сонымен қатар, құбырдың өткізу мүмкіншіліктері негізінен мұнай компанияларының жобаға қосқан үлестеріне сәйкес бөлінетін болжаланып отыр.

Жобаны жүзеге асыру стадиясы:

Қазіргі кезде ТотальФина компаниясы алдын-ала жасалатын технико-экономикалық негіздер (ТЭН) жөніндегі жұмыстардың кейбіреулерін орындады. Жобаны жүзеге асыру құрылымы жөніндегі келіссөздер жүргізілуде.

Жобаны жүзеге асыру кезең-кезеңмен болатындығы ұйғарылып отыр:

- 1 кезең. Алдын-ала жасалған технико-экономикалық негіздерді (ТЭН) іске асыру - 2000 жылдың екінші жартысы.

- 2 кезең. ТЭН дайындау.

- 3 кезең. Жұмыс жобасы, қаржы аспектілері, өту құқығы.

- 4 кезең. Мұнай құбырының құрылысын салу.

Құбыр арқылы негізінен Каспий мұнайы тасымалданады деп шамалануда, сондықтан, жобаны жүзеге асыру, Каспий шельфінде бұрғылау жұмыстарының нәтижелерімен және кәсіптік мұнай өндіруді бастаумен байланысты. Жобаны жүзеге асыру мерзімі, Каспий теңізінің шельфіндегі бұрғылау жұмыстарының нәтижелеріне байланысты екендігін атап өту қажет.

Жобаны қаржыландыру көздері:

Алдын-ала жасалатын ТЭН және жобаның ТЭН дайындауды, сондай-ақ жобаны одан әрі жүзеге асыруды қаржыландыруды Мұнай компаниялары іске асыратындығы топшаланып отыр.

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері:

ТотальФина компаниясының алдын-ала берген деректер бойынша, Қазақстан участігінің өткізу мүмкіншіліктері жылына 25 млн. тонна деп болжалануда, Жұмсалатын күрделі қаржылар көлемі 450 ден 600 млн. АҚШ доллары. Түркімен және Иран участіктері бойынша деректер жоқ.

Қазақстан-Түркіменстан-Иран (Персі шығанағы) мұнай құбыр жобасы кезең-кезеңмен жүзеге асырылуы мүмкін:

- Бастапқы кезең Ақтау портынан танкерлермен Каспий теңізі арқылы Иран портына жылына 2 млн. - 6 млн. дейін мұнай тасу көзделіп отыр. Қазақстан мен Иран арасындағы үкіметаралық

келісімшартқа сәйкес Иран Персі шығанағындағы терминалдарға орналастырады.

- Болашақта Қазақстанның мұнайын Иранның Солтүстігіндегі мұнай өңдеу зауыттарына жеткізу Түркіменстан арқылы Тегеранға дейін құбыр құрылысының салынуы мүмкін.

- Болашақта Иранның қолданып жүрген мұнай құбырлары жүйесінің ағу бағытын өзгерту есебінен, (қазіргі уақытта онда мұнайды оңтүстікпен солтүстікке тасиды) Персі шығанағындағы елдердің рыноктарына Каспий мұнайын қосымша көлемде жіберуді қамтамасыз етуге болады.

Ресурстары - анықталмаған, ОКЮС көлемінде болуы мүмкін.

Рыноктар: Персі шығанағы, ұсыныстар өте көп, мұнай жеткізушілер арасында үлкен бәсекелестік бар. Баға деңгейі Brent маркерлік сортынан төмен және Brent - 1,0 құрайды.

Қауіп-қатерлер:

Саяси: АҚШ санкциясы

Экономикалық: Толық көлемдегі ТЭН жоқтығы, шығатын шығындар құрылымы

берілмеген, Иран мұнайының бәсекелестігі, Иранның баға саясатына бағыныштығы.

Экологиялық: тау рельефтері, трассалары анықталмаған.

2.14. Қосымша

Батыс Қазақстан-Қытай мұнай құбырының құрылысын салу жобасы.

Жобаның мақсаты:

Батыс Қазақстаннан Батыс Қытайға мұнай құбырының құрылысын салу Қазақстан Республикасының экспорттық потенциалын өсіруге мүмкіндік жасайды. Бұл маршрут кейбір жағдайларда Қазақстанның ішкі рыногінде энергетикалық тәуелсіздікті қамтамасыз ете алады, өйткені, мұнай құбыры республикамыздың мұнай өндіруші батыс аймағын, Шымкент және Павлодар қалаларында орналасқан ірі мұнай өңдеу зауыттарымен байланыстырады.

Жобаны жүзеге асырудың негіздері:

Қазақстан Республикасының Энергетика, индустрия және сауда, Табиғи ресурстар және қоршаған ортаны қорғау министрліктері мен Қытай Халық Республикасының Ұлттық Мұнайгаз Корпорациясы (ҚҰМК) арасында 1997 жылдың 24 қыркүйегінде Бас Келісімшартқа қол қойылды.

Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қатысуы:

Қазақстан Республикасы Үкіметінің (98 ж. 22.04.N 73-0-0) өкіміне сәйкес, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК Қытай Ұлттық Корпорациясымен мұнай-газды барлау және ТЭН әзірлеу байланысты, "Батыс Қазақстан-Қытай мұнай құбыры құрылысының техникo-экономикалық негіздерін (ТЭН) бірігіп әзірлеу жөніндегі келісімшартты" 1998 жылдың 13 маусымында дайындап бекітті.

ТЭН дайындауды "Каспиймұнайгаз" институтының (Атырау қаласы), Мұнай жобалау және жоспарлау орталық институтының (ҚҰМК Пекин қаласы) және ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК мамандары бірігіп жасауда.

Жобаны жүзеге асырудың стадиясы:

1999 жылдың қыркүйегінің соңында ТЭН жөніндегі есеп Үйлестіру комитетіне тапсырылған болатын.

1999 жылдың 21-22 қарашада Алматы қаласында өткен Үйлестіру

комитетінің үшінші мәжілісінде ТЭН нәтижелері талқыланды.

ТЭН тиісті толықтырулар мен өзгерістер енгізілгеннен кейін, 2000 жылдың қаңтар айында Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасының Үкіметтеріне жобаны жүзеге асыру жөнінде соңғы шешім қабылдау үшін тапсырылды.

Жобаны қаржыландыру:

Қол қойылған Бас келісімшартқа сәйкес, мұнай құбыры құрылысының жобасын, сондай-ақ ТЭН дайындауды қаржыландыру ҚҰМК қаржысы есебінен жүзеге асырылады.

Жобаның негізгі техникo-экономикалық параметрлері:

- Мұнай құбырының алғашқы кезде өткізу мүмкіншіліктері - жылына 20 млн. тонна

- Атырау-Жаңажол-Арал-Құмкөл-Барсеңгір-Алашанькоу маршруты (трассаның солтүстік нұсқасы).

- Жалпы бөлінетін қаржы көлемі - 2157,8 млн. АҚШ доллары.

- Қазақстан территориясы бойынша мұнай құбырының қашықтығы - 2797 шақырым, ҚХР бойынша - 480 шақырым.

- Алдын ала болжам бойынша қоспаның құрамы - Жаңажол, Өзен, Құмкөл,

Каспий шельфі кен орындарының мұнайлары.

- ҚР территориясы бойынша тариф - баррельге 3,3 АҚШ доллары (жеңілдетілген салық салған жағдайда), баррельге 3,98 АҚШ доллары (салық салу жоқ болған жағдайда).

- Ішкі тиімділік (салық салғанға дейін) - 12 пайыз.

- Бөлінген күрделі қаржыларды қайтару мерзімі - 9-8 жыл.

- Күрделі қаржыдан түсетін пайда - 8,5 пайыз.

Жүзеге асыру графигі:

Жаңажол-Алашанькоу участігінің құрылысын бастау мерзімі 2001 жылдың маусымы, аяқталуы - 2005 жылдың маусымы.

Атырау-Жаңажол участігінің құрылысын бастау мерзімі - 2003 жылдың маусымы, аяқталуы - 2004 жылдың маусымы және барлық желіні пайдалануға беру.

Бөлінетін күрделі қаржылардың жыл сайынғы бөлінуінің қосындысы:

- 2001 жылы - 364,8 мың АҚШ доллары

- 2002 жылы - 729,6 мың АҚШ доллары

- 2003 жылы - 863,2 мың АҚШ доллары

- 2004 жылы - 200,4 мың АҚШ доллары

Ресурстары: Шикі хат көзі болып Қазақстан Республикасындағы ҚҰМК мұнай ресурстары (Ақтөбе және Өзен кен орындары) және Қазақстанның жаңа кен орындарынан алынған қосымша ресурстар жатады.

Рыноктар: Қазақстан Республикасының территориясына жақын орналасқан Қытай аймақтарындағы мұнайға деген сұраныстар жергілікті ресурстар есебінен қанағаттандырылады. Қазақстан мұнайын тұтынушылар қытайдың оңтүстік-батыс және оңтүстік-орталықта орналасқан МӨЗ (мұнай өңдеу зауыттары) болуы мүмкін, бұл Қытай территориясы бойынша маршруттың тым қ а ш ы қ т ы ғ ы м е н н е г і з д е л г е н .

Экспортқа (Алашанькоуға) шығаратын қазақстандық мұнайдың баға деңгейі Brent маркерінен төмен болады және Brent - 1,02 құрайды.

Қ а у і п - қ а т е р л е р :

Саяси: Қазақстан үшін балама рыногінің жоқтығы, Қытайдағы экономикалық р е ф о р м а л а р с а я с а т ы .

Экономикалық: инвестициялық талаптардың жоғарылығы, транспорттық шығындардың жоғарылығы, Қытайдың ішкі мұнай бағасын мемлекеттік реттеу.

Экологиялық: Экологиялық қауіп-кәтер күткен деңгей шеңберінде - әдетінше.

Қорытынды: Жобаны жүзеге асыру және оны қаржыландыру қажетті мұнай

ресурстарының қолда барымен және екі мемлекет басшыларының саяси шешімдерімен байланысты.

2 . 1 5 . Қ о с ы м ш а

Транс Каспий мұнай-газ құбырының құрылысын салу және оған қосылатын транспорттық жүйелердің (ТКТЖ) жобасы

Ж о б а н ы ң м а қ с а т ы :

Қазақстан Республикасының Каспий аймағында игеріліп және өндірілген табиғи газ-мұнайды халықаралық рыноктерге шығаруды жүзеге асыру үшін, ішкі және экспорттық тасымалдау жүйелерін кеңейту.

Жобаны жүзеге асырудың негіздері

1998 жылдың наурызында Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Амоко, Мобил, Шелл және Шеврон компаниялары арасында қол қойылған "Қазақстан Республикасының мұнай мен газды тасымалдау жөніндегі Стратегиялық жоспарының және іс-қимыл жасау жоспарын дайындау туралы хаттама"

1998 жылдың шілде айында жоғарыда аталған компаниялардың ҚР Үкіметіне тапсырған "Қазақстан Республикасының мұнай мен газды тасымалдау жөніндегі Стратегиялық жоспары"

1998 жылдың 9 желтоқсанында Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Мобил, Шелл, Шеврон және Қазақойл ҰМ компаниялары арасында қол қойылған "Транс Каспий мұнай-газ құбырларының және оған қосылатын транспорттық жүйелердің технико-экономикалық негіздерін дайындауға берілген айрықша тапсырма"

Жобаға ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК қатысуы

ҚР Үкіметінің 1999 жылдың 29 сәуіріндегі N 513 қаулысына сәйкес, ЖАҚ "ҚазТрансОйл" ҰМТК "Айрықша тапсырманың" шарттарына байланысты ТЭН дайындауды жүзеге асыру тапсырылды.

Жобаны жүзеге асыру стадиясы

ТЭН дайындау екі кезеңнен тұрады, бірінші - объектілерді жоспарлау және бизнес-жоспар, екінші - техникалық нобайларды дайындау. Барлық дайындық жұмыстарды 21 ай ішінде бітіру керек. 1999 жылдың қарашасында Үйлестіру комитетінің мүшелеріне дайындаған ТЭН қарауға тапсырылды ТЭН бойынша анықтаған ескертулерді компанияларға тапсырылды.

2000 жылдың 3 наурызында Үйлестіру комитетінде ТЭН тағы да қаралды және оны ҚР Үкіметінің қарауына жіберді.

ТЭН дайындағандар техникалық нобайларды дайындау жұмысын бастау ерте деп санайды. Бұл жобаны жүзеге асыру Каспий теңізінің шельфінде ОКЮС компаниясы жүргізіп жатқан бұрғылау барлау жұмыстарының нәтижелеріне

б а й л а н ы с т ы .

Жобаны қаржыландыру көздері

Қол қойылған "Айрықша тапсырманың" шарттарына байланысты, Техничко-экономикалық негіздерді (ТЭН) дайындау, және Транс Каспий мұнай-газ құбырының және оған қосылатын транспорттық жүйелердің құрылысын салуды қаржыландыратын Мобил, Шелл және Шеврон компаниялары болады (шамамен \$20 млн. көлемінде).

ТЭН нәтижелері бойынша, Транс Каспий мұнай-газ құбырын салуға жұмсалатын күрделі шығындар, оған қатысушы елдердің салық тәртіптеріне және берілетін жеңілдіктер мен салықтан босатуға байланысты, 3,9 миллиардтан 5 миллиардқа дейін АҚШ доллары болып бағалануда.

Жобаның негізгі технико-экономикалық параметрлері

Батыс Қазақстан-Жейхан мұнай құбырының кейбір көрсеткіштері:

Қашықтығы: Қазақстанда - 659, Әзірбайжанда - 491, Грузияда - 218, Турцияда - 957 шақырым.

Транс Каспий жүйесі. Сегмент бойынша шығатын шығындар. (1999 US\$)

!Қазақстан-Баку !Баку-Жейхан ! Барлығы

Капитал	\$ 1.192	\$ 2.421	\$ 3.613	
Импортқа салынатын баж		62	44	106
Қосымша құнға салынатын салық (ҚҚСС)	362	831	1.193	
Барлығы	\$ 1.616	\$ 3.295	\$ 4.912	

Транс Каспий жүйесі. Сегмент бойынша шығатын шығындар. (1999 US\$)

!ҚР !Әзірбай. ! Грузия !Турция!Барлығы

Капитал	\$ 999	\$ 859	\$ 337	\$ 1.398	\$ 3.613

Импортқа салынатын баж	56	26.44	17	7	106

Қосымша құнға салынатын салық (ҚҚСС)	291	361	179	362	1193

Барлығы	\$ 1.346	\$ 1.246	\$ 553	\$ 1.767	\$ 4.912

Экономикалық зерттеулердің нәтижелері бойынша, жоба басқа да экспорттық шығатын желілермен (мысалы, КТК) бәсекелесе алады, егер төмендегі шарттар орындалатын болса:

- Еңбек ақының барынша мөлшері 12 пайыз;
- Территорияларын құбыр өтетін елдер жобаға жеңілдік жасап, салық салуды біршама төмендетсе;
- Қосымша құнға салынатын салықтан босатса;
- Салынатын жалпы салықтарды төмендетсе, атап айтқанда:
- Импортқа салынатын салықтың және жүктерді өңдеуге салынатын транспорттық бажының күшін жойса;
- Товарларға салынатын қосымша құн, қызмет көрсетуге және өндірістік шығындар салықтарының күшін жойса;
- Меншік және жол салықтарының күшін жойса;
- Пайда мен дивидендтер салығының күшін жойса;
- Табыс салығынан уақытша босатса (2015 ж. немесе 2020 ж дейін).

Транзиттік елдер жобаға құқықтық базаны қамтамасыз ететін, келісімшарттармен байланысты болады:

- Бұл келісімшарт, құбыр өтетін елдердің ішкі заңдарынан жобаны айқындаған шеңберде шығаруға мүмкіндік берер еді;
- Сонымен қатар, нақты жоба үшін, жаңа заң базасын құруды қажет етеді;

- Барлық қатысушылардың коммерциялық мүдделері ортақ болғандықтан, заң базасы жасалатын операциялардың унитарлығын қамтамасыз етуі керек;

- Барлық инвесторлар қосымша пайыз қоспай-ақ үлестерін қосуды қамтамасыз етеді. Қатысушылардың жүйені игерудегі үлестері, олардың қосқан күрделі қаржыларына пропорционалды бөлінеді.

Ресурстар: Қазақстанның, Түркіменстанның және Әзірбайжанның мұнайлары . Қазақстандық үлестікті толтыру, ресурстарымен қамтамасыз етілмеген және оған кепілдік бере алмайды .

Рыноктар: Қара және Жерорта теңіздерінің аймағы, бұл жерлерде мұнайға деген сұраныс тұрақты және мұнай жеткізушілер арасында үлкен бәсекелестік бар .

Баға деңгейі Brent маркерлік сортынан төмен және Brent - 1,0 құрайды.

Жобаның бәсекелестігі жөнінде .

ТКТЖ жобасының басқа да экспорттық мұнай құбырларының құрылысын салу жоспарына бәсекелесе бола алатын үлкен күдік туғызады.

- Жобаның жалпы құны 4.912 млрд. АҚШ доллары болып бағалануда. Бұның ішіне, инжиниринг пен концепция дайындауға (\$ 21,5) менеджмент жөніндегі жобаға (\$ 216,3) және өту құқығын алуға байланысты (бағасы анықталмаған) шығатын кірмеген. Бұл және басқа да қосымша шығатын шығындар жоба құнын біршама өсіреді .

- Барлық маршрут бойынша, Жейханға дейін мұнай айдаудың есептелінген тарифі 4,17 ден 5,15 дейінгі \$/барл. (1999 ж. долл. бойынша) болады. Жобаға салық жеңілдіктерін берген уақытта, тариф 3,36-4,26 \$/барл. төмендеуі мүмкін.

- Жобаның бәсекелестігі, территорияларынан құбыр өтетін мемлекеттердің салық жеңілдіктерін берумен байланысты. Бұл салық жеңілдіктері көп болғандықтан, тиісті транзиттік елдерде құбыр салуға деген белсенділіктің төмендеуі мүмкін .

- Жобаның бәсекелестігі, қаржыландырудың несие немесе үлес пайыздарының мөлшеріне байланысты. Жобаның бәсекелестігін қамтамасыз етудің негізгі бір шарты, қаржыландыруға бөлінген барлық ақшаға бөлінетін ставканы 12 пайыз мөлшерінен асырмау керек.

Жобаның құрылымы жөнінде .

Транзиттік елдер жобаға құқықтық базаны қамтамасыз ететін, келісімшарттармен байланысты болулары керек. Бұл келісімшарт, құбыр өтетін

елдерің ішкі заңдарынан жобаны айқындаған шеңберде шығаруға мүмкіндік
б е р е р е д і .

Барлық қатысушылардың коммерциялық мүдделері ортақ болғандықтан, заң базасы жасалатын операциялардың унитарлығын қамтамасыз етуі керек.

Жобаның оңтайлы корпоративтік құрылымы болып "бірыңғай компания" саналады, ол жобаға қосқан үлестеріне сәйкес Мемлекеттік акционерлер мен демеушілердің бірігіп басқаруында болады.

Бұл ұсынысты жүзеге асыруға болады, бірақ ол біршама уақыт пен жұмыс істеуді талап етеді (мысалы, КТК сияқты). Сондай-ақ, салық жеңілдіктерін беретін мемлекеттер үшін, заңдарға өзгерістер енгізудің және зонтикалық келісімшарттың пайдалы екендігін дәлелдеумен тығыз байланысты болады.

Қ а у і п - қ а т е р л е р :

Саяси: Саяси қауіп-қатердің негізде Каспий теңізінің статусы жөніндегі проблемалар жатады. ТКТЖ жобасын жүзеге асыру, Каспий теңізінің статусы жөніндегі мәселелер оң шешімін тапқаннан кейін ғана орындалуы мүмкін.

Экономикалық: жоба құнының жоғарылығы, транспорттық шығындардың көптігі, жеңілдіктердің берілмеуі.

Экологиялық: Каспий және сейсмикалық аймақтармен тасымалдау.

Қорытынды: Жобаны жүзеге асыру және қаржыландыру Каспий теңізінің қазақстандық бөлігіндегі шельфтердегі мұнай ресурстарын және бөлінген күрделі қаржылар мен тарифтердің бәсекелестігіне байланысты болады.

3, 4-Қосымшалардың қазақша аудармасы жоқ.

П р и л о ж е н и е 3

Реконструкция системы телекоммуникаций.

Программа реконструкции телекоммуникаций и создания единой информационной системы управления (ЕИСУ) в ЗАО "НКТН "КазТрансОйл" включает в себя следующие направления развития:

- Система диспетчерского контроля и управления технологическими процессами транспортировки нефти (SCADA)

- Внедрение интегрированной автоматизированной системы управления производственно-экономической деятельности Общества (ERP)

- Реконструкция системы телекоммуникаций в Компании

Реализация системы диспетчерского контроля и управления технологическими процессами транспортировки нефти (SCADA) вызвана необходимостью замены морально и физически устаревшего оборудования,

установленного в 70-80 годах, обеспечения высоконадежной технологии транспортировки нефти. В рамках этой программы предусматривается реконструкция систем автоматики насосных станций, резервуарных парков и пунктов подогрева; реконструкция систем телемеханики и автоматики на линейной части магистральных трубопроводов; создание на высоком техническом уровне диспетчерских пунктов управления на НПС, РНУ, филиалах и в центральном офисе Компании; замена коммерческих узлов учета нефти; реконструкция и установка систем обнаружения утечек нефти на магистральных нефтепроводах, систем регулирования давления.

Разработка и внедрение системы ERP необходима для создания централизованной системы управления всеми производственными, экономическими и финансовыми процессами в Обществе; обеспечения самокупаемости и самофинансирования при минимизации затрат на транспортировку нефти и получения максимальной прибыли. Внедрение корпоративной интегрированной системы ERP вызвано тем, что имеющиеся в подразделениях Общества задачи представляют собой АРМы (автоматизированные рабочие места), которые решают проблемы автоматизации функциональных обязанностей отдельных работников. Отсутствие связей между этими задачами, не обеспечение целостности баз данных, различные системы классификации и кодирования справочной информации не позволяют создать программные продукты для управления, контроля и комплексного анализа работы Общества по всем уровням вертикального и горизонтального управления.

Для обеспечения внедрения систем SCADA и ERP необходима полная реконструкция телекоммуникаций в Компании, которые на сегодняшний день устарели и не обеспечивают необходимой надежности. Производственно-технологическая система связи должна выполнять задачи телефонной связи и передачи данных с любой точкой нефтепроводов и производственных объектов на территории Республики Казахстан. В состав системы производственно-технологической связи Компании будут входить следующие основные компоненты: земные станции спутниковой связи, цифровые автоматические телефонные станции, средства радио связи, радио релейные линии.

В Компании необходимо создание единого информационного пространства, в котором пользователи различных средств связи могут беспрепятственно обмениваться данными. Внедрение автоматизированной системы управления электронным документооборотом в рамках системы IRP и информационными потоками решит задачу создания информационно-телекоммуникационной среды самого разнообразного назначения. Она позволит передать партнеру, находящемуся в любом регионе электронное письмо, факс, телекс, телеграмму с

ПЭВМ по любому каналу связи (телефонному, цифровому, телеграфному, телексному) на любое оборудование, имеющееся у принимаемой стороны и наоборот; иметь доступ к информации, хранимой в информационных центрах телекоммуникационных сетей Компании.

Состояние оборудования средств связи на 2000 г.

В состав компании ЗАО "НКТН "КазТрансОйл" входят три предприятия связи, обеспечивающие обслуживание аппаратуры средств связи Компании.

В настоящее время в эксплуатации в этих предприятиях находятся устаревшие, аналоговые средства связи, эксплуатация которых затруднительным по ряду причин: отсутствие запасных частей аппаратуры, варварское разграбление кабелей, древние декадно-шаговые АТС и многое другое.

В связи с этим, компанией ЗАО "НКТН "КазТрансОйл" в 1997г. было принято решение кардинально модернизировать систему производственно-технологической связи, основываясь на современном оборудовании. При этом учитывалось, что система производственно-

технологической связи ЗАО "НКТН "КазТрансОйл" должна выполнять задачи телефонной связи и передачи данных с любой точкой нефтепроводов и производственных объектов на территории Республики Казахстан.

Состав ПТСВ

В состав системы производственно-технологической связи компании ЗАО "НКТН "КазТрансОйл" входят следующие основные компоненты:

- 1) земные станции спутниковой связи (ЗС);
- 2) цифровые автоматические телефонные станции (УПАТС);
- 3) средства радио связи;
- 4) радио релейные линии (РРЛ);

Программа краткосрочной реализации.

По Западному филиалу.

По состоянию на январь 2000г. принято рабочей комиссией в эксплуатацию следующее оборудование средств связи:

- земные станции спутниковой связи (далее - ЗС) - 23 шт;
- оборудования цифровых автоматических телефонных станций типа 20-20 фирмы Narris (далее - АТС) на 1461 номеров - 16 шт;
- оборудования базовых станций подвижной радио связи (далее - БС) - 23 шт;
- оборудования радио релейных линий (далее - РРЛ) - 2 шт;
- оборудования малоканальных радио релейных линий (МРРЛ) - 8 шт.

По Восточному филиалу

В 2000 г. планируется рабочей комиссией принять в эксплуатацию

следующее оборудование средств связи:

- земные станции спутниковой связи (далее ЗС) - 19 шт;
- оборудования цифровых автоматических телефонных станций типа 20-20 фирмы Harris (далее АТС) на 1376 номеров - 19 шт;
- оборудования базовых станций подвижной радио связи (далее БС) - 19 шт;
- оборудования радио релейных линий (далее РРЛ) - 2 шт;
- Проект модернизации существующей сети производственно-технологической связи.

Сдача в эксплуатацию части системы производственно-технологической связи не решит полностью задач, стоящих перед компанией.

В настоящее время планируется создание интегрированной

телекоммуникационной инфраструктуры, базирующейся на современных технологиях и международных стандартах.

Цель проекта - обеспечить:

- Кардинальную модернизацию систем производственно-технологического управления нефтепроводами;
- Охватить любую точку производственных площадей современными средствами связи;
- На качественно новом уровне все компоненты производственно-технологической связи;
- Административное управление ЗАО "НКТН "КазТрансОйл"

Решение

Создание трех-уровневой интегрированной телекоммуникационной сети базирующейся на:

- волоконно-оптических, спутниковых, кабельных и беспроводных каналах связи,
- структурированных ЛВС
- технологиях SDH, ATM, FR, IP

и позволяющей предоставлять широкий спектр услуг по передаче различного вида информации, необходимой для административного управления и управления производственным процессом.

Основные задачи проекта

- Создание интегрированной телекоммуникационной сети компании базирующейся на современных цифровых технологиях и протоколах
- Реконструкция базовой сети каналов связи;

- Создание ЛВС современной инфраструктуры;
- Модернизация систем технологического обеспечения;
- Модернизация корпоративной телефонной сети;
- Организация защиты информации;
- Обеспечение радиосвязью технологических служб компании;
- Создание центра управления корпоративной сетью;
- Создание интегрированной сети.

Приложение 4

К а д р о в а я п о л и т и к а .

Приоритетами кадровой политики КазТрансОйл являются:

1. Совершенствование в соответствии с международными стандартами системы сертификации рабочих компаний. Развитие материальной и методической базы Учебного Центра профессионального обучения в г.Актау. Создание нового Учебного Центра повышения квалификации менеджмента и специалистов Компании.

2. Ввиду актуальности проблемы занятости и с целью поддержания социальной защищенности в регионах, где компания в значительной мере определяет рынок труда, планируется развитие дочерних предприятий Компании и расширение системы подрядных работ.

3. Внедрение системы формирования кадрового резерва. Компания регулярно проводит мероприятия по переподготовке персонала и повышения квалификации. Это является основой для создания отечественной базы специалистов трубопроводного транспорта.

С 1999 года Компания начинает проводить плановые мероприятия по аттестации всего управленческого персонала филиалов и центрального аппарата Компании.

Для решения вопросов дальнейшего повышения профессионализма сотрудников Компании предусмотрено провести и внедрить следующие мероприятия и программы.

1. Создание базы данных по всем существующим курсам обучения в области нефтепроводного транспорта, бухгалтерского учета, менеджмента;

2. Программа обмена опытом с аналогичными иностранными компаниями;

3. Внедрение программы "Карьерный план";

4. Создание учебного центра.

Цель - удовлетворение потребностей Компании в квалифицированных кадрах посредством повышения квалификации и переподготовки кадров.

В рамках создания Информационно-ресурсного Центра планируется:

1. Формирование библиотечного коллектора на основе периодической печати, учебной литературы, материалов конференций, семинаров;
2. Создание информационных дайджестов на основе текущей информации по тематике деятельности Компании;
3. Создание компьютерного класса на 10 посадочных мест;
4. Создание компьютерной тематической библиотеки;

Цель - обеспечение более полной информированности сотрудников

Компании по вопросам отраслевой деятельности; создание материальной и технической базы для возможностей самообразования, организации внутренних семинаров.

В целях обеспечения оптимального использования персонала Компании на своих рабочих местах с использованием их личной мотивации, планируется:

1. Разработка методик по изучению.
2. Создание программ по изучению мотивации в соответствии с требованием руководства.
3. Аттестация персонала.

В целях создания оптимальной модели размещения кадровых ресурсов планируется:

1. Разработка программы по кадровому планированию Компании,
2. Внедрение системы кадрового планирования в практику работы Компании.

В рассматриваемый период КазТрансОйл не планирует значительного снижения численного состава своих подразделений.

В долгосрочной перспективе планируется достижение уровня заработной платы для работников трубопроводного транспорта до 90% от уровня заработной платы работников нефтедобывающей промышленности.

Мамандар:

Багарова Ж.А.

Қасымбеков Б.А.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК